БУГУН ЎЗБЕКИСТОН КОМСОМОЛИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ

ЛЕНИН КОМСОМОЛИГА ШАРАФЛАР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

47 ЙИЛ ЧИҚИШИ № 126 (13.082). 1 ИЮНЬ 1965 ЙИЛ СЕШАНБА Баҳоси 2 тийин.

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

АМУ ЖИЛОВКОРЛАРИ

Амударёдек жўш уриб турган ёшлик севиш ва севилишга чақиради. Қайноқ қалбларни меҳнат ва нафосатга, мардлик ва жасоратга чорлайди.

Комсомолнинг шону шавкат тўла анъаналарини собитқадамлик билан давом эттираётган республикамиз ёшлари она Ватан бахт-саодати йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Чирчиқ ва Навоий химия комбинатларининг салобати қудратида, Чимқўрғон ва Жанубий Сурхон сув омборларининг жилвасида, Бўзсув ГЭСидан тортиб, Тошкент ГРЭСигача жамики нур манбаларининг зиёсида — хуллас ўлкамизнинг бугунги кўркида, кўҳликлигида комсомол-ёшлар меҳнатининг гўзаллигини кўрамиз, қувонамиз, фахрланамиз.

Олтмишинчи йилларнинг комсомоллари кекса гвардия — оталардан меҳнат эстафетасини қабул этиб, Мирзачўл ва Қарши даштини ўзлаштирмоқдалар. Аму ва Сирни жиловламоқдалар.

Қуйидаги суратга бир назар ташланг. Бу ёшлар кўҳна Бухорога Амударё сувини етаклаб келган азиз кишилардир. Улар Амударё бўйида, Фароб яқинида Аму — Бухоро машина каналининг бош тўғонини барпо қилишда иштирок этишган. Амударёдан чиқариб олинган оби-ҳаёт ана шу тўғондан оқиб ўтиб, каналга қуйилади.

Бухоронинг ҳаворанг белбоғи қарийб 200 километр узунликдаги оби-ҳаёт манбаи ишга тушаётган шу файзли кунларда шербилак ёшларни Ўзбекистон комсомолининг тўйи билан қутлаймиз, меҳнат ва ижодда камолат тилаймиз.

Суратда: (чапдан ўнгга) «Амубухараканалстрой» бошқармасига қарашли 1-қурилиш-монтаж бошқармасининг меҳнатсевар ходимларидан — бетон заводининг лаборанткаси Фая Мунасипова, бош тўғон қурилиши мастери Худойберди Жумаев, автомашиналар механиги Абдураҳим Ёқубов, бетон заводининг ишчиси Рая Сулаймонова ҳамда экскаватор машинисти ёрдамчиси Тўймурод Бекиев ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

АБАДИЙ ЁШЛИК

Бугун Ўзбекистон комсомоли 40 ёшга тўлди. Навқирон ёшинг муборак, азамат ўзбек комсомоли! Комсомол — Ленин фарзанди, барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси, жонажон Коммунистик партиянинг содиқ ёрдамчиси, резервидир. Сенинг камолингга, сенинг жўшқин ғайратингга, сенинг олов-оташлигингга қараб ҳамма қувонмоқда. Комсомол — гўзаллик, эпчиллик, Ватанга садоқат билан хизмат қилиш рамзи. Комсомол — абадий ёшлик.

Улуғ Лениннинг сурати бор, бешта орден билан безатилган комсомол билетини юракка яқин жойда асрашдан, Ватанга садоқат билан хизмат қилишдан кўра улуғ нарса борми? Сен комсомолмисан, демак, коммунист бўлиш учун кандидатсан, бугун бўлмаса, эртага улуғ партия сени ўз бағрига олади. Партия аъзоси бўлиш эса халққа охирги нафасигача ҳормай-толмай хизмат қилиш демакдир.

Ўзбекистон комсомоли бундан роппа-роса 40 йил муқаддам туғилган эди. Ўшанда унинг сафларида бор-йўғи 35 минг довюрак йигит-қиз бор эди. Бугунги кунда салкам 1 миллион йигит-қиз Совет Ўзбекистонида мен Ленин комсомолининг аъзосиман, деб ғурур билан айта олади.

ҚИРҚ ЙИЛ! Шу йиллар мобайнида комсомол мардлик, матонат намуналарини кўрсатмаган бирор жабҳа йўқ. Совет Иттифоқи Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг ажралмас қисми Ўзбекистон комсомоли республикамизда янги ҳаёт қуриш учун, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси туфайли халқимиз қўлга киритган муваффақиятларни ҳар қандай душманлардан эсон-омон сақлаб қолиш, Ленин васиятларини у ўйлагандан ҳам зиёдроқ амалга ошириш учун жонбозлик билан курашди.

Босмачиларни тор-мор келтириш учун қулоқларга қарши курашда ёш корчагинлар, навқирон гвардиячилар, Абдулла Набиевлар, уларнинг мард тенгқурлари азиз жонларини ҳам аяганлари йўқ. Республикамизда маданий инқилобни амалга ошириш учун, саводсизликни тугатиш, маърифат гулларини тобора яшнатиш учун бошланган олижаноб юришда ҳам комсомол улуғ партия раҳнамолигида ҳамиша олдинги сафда бўлди.

Ўзбекистоннинг социалистик саноатини, қишлоқ хўжалигини, фан ва маданиятини тараққий эттиришда, гуллатиб-яшнатишда ҳам комсомол-ёшларнинг буюк ҳиссаси бордир. Катта Фарғона каналини қуришда, денгизлар қазишда, Мирзачўлни, Марказий Фарғонани, Шеробод даштларини, Қарши чўлларини гулистон қилишда, қуёшдек сахий ГЭСлар қуриш, асов Сирдарёни жиловлаб, Фарҳод чироқларини тобора равшанроқ порлатишда, дунёда энг йирик Тошкент тўқимачилик комбинатини барпо қилишда, қисқаси, жамики улуғ ишларда, ўзбек комсомоли, сенинг муносиб ҳиссанг бор.

Улуғ Ватан уруши даврида ўзбек комсомол-ёшлари фронтга отланиб, муқаддас тупроғимизнинг ҳар бир қарич ери учун душман устига арслондек ташландилар. Улар кўрсатган мардлик олдида Алпомиш достонларидаги қаҳрамонликлар ип эшолмай қолди. Энг яхши комсомоллар Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлдилар, СССР орден-медаллари билан мукофотландилар. Ҳаётбахш совет дўстлиги жангда ҳам ўзининг буюк кучини кўрсатди. Ўзбекистон комсомоли, сен ҳам Улуғ Ватан уруши фронтларида мисли кўрилмаган қаҳрамонлик намуналарини кўрсатган аъзоларинг билан ҳар қанча фахрлансанг арзийди!

Ўзбекистон пахтаси билан машҳур. Ота касбимизни улуғлашда миришкор пахтакорлар билан бирга ёш гвардиячилар, ёш пахтакорлар мардона меҳнат намунасини кўрсатмоқдалар. Мамажон Дадажонов, Искандар Юсупов, Манноп Жалолов, Турсуной Охунова, Инобат Охунова, Қувондиқ Абдураззоқов, Ойимхон Камолова, Мўттихон Жумабоева, Қурбон Кенжаев сингари марди-майдонлар пахтачилик тарихида янги саҳифа очишга муваффақ бўлдилар. Ўзбекистон комсомоли, ўзбек комсомол-ёшлари пахтачиликни комплекс механизациялаш учун кураш байроқдоридирлар.

Ўзбекистон комсомол-ёшлари ўзларининг шонли юбилейларини бу йил мамлакатга 3 миллион 650 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун кураш тобора авж олаётган нозик бир пайтда кутиб олмоқдалар. Қишлоқ комсомол-ёшлари, ҳозир ҳар бир туп ғўзани меҳр-муҳаббат билан эъзозлаб парвариш қилишдан кўра муҳимроқ иш йўқ. Ёшлик жасоратини, комсомоллик матонатини республикамизда пахтачиликни янада ривожлантиришга, Ўзбекистонни қишлоқ хўжалиги тўла-тўкис механизациялашган ўлкага айлантириш учун курашга бағишлангиз.

Партиямиз XXII съезди тарихий қарорлари, КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари шунга даъват этмоқда. Республикамиз комсомол-ёшлари ўзларининг қалб ҳароратларини, ёшлик куч-ғайратларини мамлакатга тобора кўпроқ пахта, ғалла, пилла, чорвачилик маҳсулотлари ва бошқа ноз-неъматлари етказиб беришга бағишламоқлари лозим.

Коммунизм учун курашда ўзбек комсомолларининг ҳиссаси салмоқлидир. Азиз дўстлар, қаҳрамон комсомол-ёшлар, республика комсомолининг довруғини, шарафини янада ошириш учун ҳиммат камарини белларингизга тағин ҳам маҳкамроқ боғланг.

Ўзингизда энг яхши фазилатларни камол топтиринг. Камтар, вафодор, меҳнатсевар бўлинг. Улуғ Ленин васиятларига амал қилиб, ҳамиша, ҳамма ерда ленинча яшаш, кураш учун интилингиз. Фан чўққиларини сира эринмасдан эгаллангиз.

Дўстлигимизнинг ҳаётбахш кучи кечагина якунланган Ўзбекистонда бўлиб ўтган Украина адабиёти ва санъати декадаси кунларида янада зўр намоён бўлди. Эртага комсомол-ёшларининг дўстлик ҳафталиги бошланади. Украина ва Қозоғистон, Озарбайжон ва Литва, Қирғизистон ва Тожикистон, Туркманистон ва Латвия, Эстония ёшлари, Москва, Ленинград шаҳарларидан келган ўтюрак йигит-қизлар қўлни қўлга бериб Дўстлик, Тинчлик қўшиқларини янгратадилар.

Улуғ Коммунистик партиямизга чексиз садоқатли, партия раҳнамолигида олға бораётган Ўзбекистон комсомоли ўзининг 40 йиллик тўйи куни Ватанга тағин ҳам садоқат билан хизмат қилишга сўз беради.

Яшасин ёшлик! Ленин комсомолига, унинг жанговар отряди Ўзбекистон комсомолига шон-шарафлар бўлсин!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ (1965 ЙИЛ) ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ВА ЧОРВА МОЛЛАР ТУЁҒИНИ ЎСТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан қабул қилган қарори халқ хўжалигининг ана шу ҳаётий муҳим тармоғини юксалтиришнинг улуғвор программаси эканлигини катта қониқиш билан қайд қилади.

КПСС Марказий Комитети Президиуми томонидан қишлоқ хўжалигини юксалтириш юзасидан ишлаб чиқилган ва Пленум томонидан маъқулланган иқтисодий тадбирлар ҳамда КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларига мувофиқ, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан қабул қилинган қарорлар партиямизнинг, унинг ленинчи Марказий Комитетининг коммунизм қураётган кишиларнинг фаровонлиги ҳақида ғамхўрлик қилишдан кўра муҳимроқ вазифаси йўқлигидан далолат беради.

Тайёрлаш системасининг ўзгартирилиши, қатъий планлар белгиланиши, бир қатор қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотларининг харид нархлари оширилиши колхозлар ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлаш, шунингдек қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини муваффақиятли ривожлантириш учун зарур шарт-шароитлар яратиб беради.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми шу нарсани таъкидладики, кейинги беш йилда мамлакатда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш суръатлари секинлашди, қора моллар туёғининг ўсиши қисқарди, қўй ва эчкилар, чўчқалар ва паррандалар сони эса анча камайиб кетди, сигирлардан соғиб олинаётган сутнинг миқдори озайди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети бу ҳол Ўзбекистон республикасига ҳам тўла тааллуқли деб ҳисоблайди.

Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш масаласига эътибор сусайтириб юборилганлиги, наслчилик ва зооветеринария ишларининг даражаси паст бўлганлиги, чорва моллардан кам маҳсулот олинганлиги ва улар кўплаб нобуд қилинганлиги ҳамда қисир қолганлиги натижасида чорва моллар туёғини кўпайтириш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва сотиш етти йиллик планининг контроль рақамлари бажарилмай қолди.

Чорвачилик соҳасидаги аҳволнинг қониқарсизлигининг асосий сабабларидан бири шуки, чорва моллар туёғини ўстириш суръатлари ем-хашак етиштиришни кўпайтириш суръатлари билан бир қаторда бормади, айрим областларда эса ҳатто жамғариладиган ем-хашакнинг миқдори камайиб кетди.

Совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг кўпчилик раҳбарлари бедапояларнинг ёппасига ҳайдаб юборилишига йўл қўйдилар, беда экиш планларини бажармадилар. Бунинг натижасида 1964 йили республикада бедапояларнинг салмоғи суғориладиган ерларнинг 6,5 процентини ташкил этди, ҳар гектар ердан атиги 52 центнердан беда пичани олинди. Ваҳолонки, «Чиноз», «Савай», «Пахтаорол» совхозлари ва Самарқанддаги 1- наслчилик совхози, Гурлан районидаги «Ўзбекистон». Яккабоғ районидаги «Ўзбекистон», Тўрткўл районидаги Димитров номли колхозлар каби кўпгина хўжаликлар жуда катта майдондаги бедапояларнинг гектаридан 127-153 центнердан ҳосил олмоқдалар.

Маккажўхори ва оқжўхори майдонларини кенгайтириш ва ана шу экинларнинг ҳосилдорлигини ошириш масаласига эътибор сусайтириб юборилди. 1964 йили республикада ҳар гектар ердан атиги 183 центнердан маккажўхори кўкпояси олинди. Шу йилнинг 20 майигача фақат Қашқадарё областининг хўжаликларигина маккажўхори ва оқжўхори экиш планини бажардилар.

Чорвачиликдаги мавжуд бўлган жиддий нуқсонлар, қўл меҳнати кўп сарфланаётганлиги, фермаларда кўп меҳнат талаб қилинадиган ишларни механизациялаш даражаси пастлиги маҳсулот таннархининг юқори бўлишига олиб келди. Кўпгина колхоз ва совхозларда чорвачиликдан зарар кўрилмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети илғор колхоз ва совхозларда чорвачиликни юритиш тажрибаси, энг яхши чўпонлар, сут соғувчилар, бузоқбоқарлар, молбоқарлар, паррандабоқарлар ва чўчқабоқарларнинг тажрибаси истисносиз барча колхоз ва совхозларга чорвачиликдаги аҳволни энг қисқа муддатда кескин тузатиб олиш имконини беради, деб ҳисоблайди.

Шунга қарамай, илғор хўжаликлар ва чорвадорларнинг тажрибаси ҳануз яхши жорий этилмаётир, республикадаги илмий тадқиқот ташкилотлари, Қишлоқ хўжалик министрлиги ва кўпгина мутахассислар эса илғорларнинг усулидан фойдаланмаётирлар ва ана шу тармоқни юритиш маданиятини ошириш юзасидан етарли чоралар кўрмаётирлар.

Кўпгина совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари наслчилик ишини яхшилаш, чорва молларни сунъий урчитиш усулини кенг жорий қилиш муҳим аҳамиятга эга эканлигига етарли баҳо бермаяптилар.

Меҳнаткашлар депутатларининг область ва район Советлари кўп ҳолларда мутахассисларга ёрдам бермаяптилар ва уларни қўллаб-қувватламаяптилар, ташкил қилинган Давлат наслчилик станциялари қониқарли ишламаяпти ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1960 йил 23 январда «Наслчилик ишини яхшилаш ва чорвачиликда сунъий урчитишни кенг қўллаш тўғрисида» қабул қилган Фармонида баён этилган тадбирлар секинлик билан амалга оширилмоқда.

Қоракўлчилик, думбали ва жун берадиган қўйчилик, чўчқачиликдаги наслчилик ишида ҳам жиддий камчиликлар мавжуд. Кейинги йилларда совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари отчилик ва туячиликка эътиборни сусайтириб юбордилар.

Асаларичилик ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

Республикада чорвачиликни ихтисослаштириш юзасидан айрим ишлар қилинди, йирик сут-товар фермалари, хўжаликлараро бўрдоқичилик пунктлари, паррандачилик фабрикалари ва чўчқаларни бўрдоқи қилувчи хўжаликлар ташкил этилди.

Жойларда амалга оширилган чоралар ва Иттифоқ ҳукумати кўрсатган ёрдам туфайли 1964 — 1965 чорва қишлови йили муваффақиятли ўтказилди. Қўзилатиш кампанияси ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтди, сут ва тухум етиштириш кўпайди, чорва моллар туёғи ўсди.

Шу билан бирга Ўзбекистон ССР Олий Совети меҳнаткашлар депутатларининг область ва район Советлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари сув камчиллиги, айрим яйлов массивларида ўт яхши ўсмаганлиги сабабли юз берган аҳволга тўғри баҳо бермаётганликлари ҳамда ем-хашак ресурсларини кўпайтириш, чорва молларни яйловларга жойлаштириш, ем-хашакдан тежаб-тергаб ва тўғри фойдаланиш юзасидан зарур чоралар кўрмаётганликларини мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган ҳол деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника», маҳаллий Совет ва қишлоқ хўжалик органлари, кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари фермалардаги сермеҳнат ишларни етарли даражада механизациялаштирмаётганликларини жиддий хато деб ҳисоблайди.

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг органлари, «Ўзбекбирлашув», Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги чорвачилик фермалари ходимларининг меҳнатини ташкил қилиш ва унга ҳақ тўлаш, айниқса яйловларда ишлаётган чўпонларга зарур маданий-маиший шароитлар яратиб бериш масалаларига етарли эътибор бермаяптилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг жойлардаги органлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область, район ва қишлоқ Советларининг ижроия комитетлари, колхоз ва совхозлар раҳбарларининг энг муҳим вазифаси чорвачилик фермаларининг меҳнаткашларини партия томонидан чорвачиликни янада ривожлантириш соҳасида қўйилган вазифаларни бажаришга, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда чорва моллар туёғини ўстириш планларини бажаришга, қишлоқ хўжалигининг бу тармоғида мавжуд бўлган жиддий камчиликларни тезроқ бартараф этишга сафарбар этишдан иборат деб ҳисоблансин.

Совет ва қишлоқ хўжалик органларининг, колхоз ҳамда совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассисларининг эътибори эндиликда чорвачилик маданиятини ошириш, чорва молларни ем-хашак билан таъминлаш, унинг маҳсулдорлигини ошириш ва қишлоқ хўжалигининг ана шу муҳим тармоғи рентабеллигини таъминлашга қаратилмоғи керак.

2. Ем-хашак базаси чорвачиликни юксалтиришда биринчи даражали аҳамиятга эгалигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига қуйидаги мажбуриятларни юклайди:

а) беданинг аҳамиятига етарли баҳо бермаслик ҳолларига барҳам бериш, беда экиш ва бедапояларни кенгайтириш юзасидан белгиланган планларнинг бажарилишини таъминлаш, шунингдек, бедани парвариш қилишни яхши ташкил этиб, ҳамда агротехника тадбирлари комплексини амалга ошириб, унинг ҳосилдорлигини кўтариш:

б) беда уруғчилигини яхшилаш, ҳар бир колхоз ва совхоз ҳар йили экиш учун ўзига зарур бўлган миқдорда уруққа эга бўлишига эришиш;

в) беда хўжалигини яхшилаш билан бир қаторда, ҳар бир колхоз ва совхозда маҳаллий шароитда энг юқори ҳосил берадиган озуқа экинлари турларининг танланишини таъминлаш;

г) ҳар бир колхоз ва совхоз томонидан энг қимматли экинлар бўлган маккажўхори ва оқжўхори экиш планларининг сўзсиз бажарилиши юзасидан чоралар кўриш, кўкпоя олиш учун ҳам, шунингдек, дон олиш учун ҳам экилган ана шу экинларнинг ҳосилдорлигини ошириш юзасидан зарур тадбирлар амалга оширилишини таъминлаш;

(Охири иккинчи бетда)

ТЎЛА ҲАМЖИҲАТЛИК ВА ҚАРДОШЛАРЧА ДЎСТЛИК ВАЗИЯТИДА

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан, Венгрия Социалистик ишчи партиясининг Марказий Комитетининг биринчи секретари, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси Янош Кадар, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукумати раисининг ўринбосари Антал Апро, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари Бела Биску 23 майдан 29 майгача дўстлик визити билан Совет Иттифоқида бўлди.

Я. Кадар, А. Апро, Б. Биску ўртоқлар Совет Иттифоқида бўлган вақтларида КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитета Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Н. В. Подгорний билан суҳбат қилдилар.

Янош Кадар, Антал Апро ва Бела Биску ўртоқларнинг Совет Иттифоқида бўлиши тўғрисидаги ахборотда бундай дейилади: КПСС ва Венгрия Социалистик ишчи партиясининг раҳбарлари ҳар иккала мамлакатда социализм ва коммунизм қурилишининг бориши тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар ва совет — венгер муносабатларини ривожлантиришга тааллуқли масалалар юзасидан ҳамда ҳозирги халқаро аҳволнинг муҳим проблемалари юзасидан фикрлашиб олдилар. Ҳар иккала томон Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси ўртасида сиёсат, экономика ва маданият соҳасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик муваффақиятли суратда ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан қайд қилди. Иқтисодий алоқаларни кенгайтиришга қаратилган конкрет тадбирлар тўғрисида бамаслаҳат бир қарорга келинди. Ана шу иқтисодий алоқалар 1966 — 1970 йилларни ўз ичига олган келгуси беш йил мобайнида янада кўпроқ ривожланади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Венгрия Социалистик ишчи партиясининг вакиллари КПСС билан Венгрия Социалистик ишчи партияси ўртасидаги мавжуд муносабатларга юксак баҳо беришди. Халқаро коммунистик ҳаракатдаги аҳвол тўғрисида ҳар иккала томоннинг фикри тамомила бир хил эканлиги ва улар марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида социалистик ҳамдўстликдаги барча мамлакатларни жипслаштириш учун, жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирлигини мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам изчиллик билан кураш олиб боришга қатъий бел боғлаганликлари таъкидлаб ўтилди. Ана шу принциплар 1957 ва 1960 йилларда Москвада бўлиб ўтган кенгашларнинг ҳужжатларида янада ривожлантирилди.

КПСС ва Венгрия Социалистик ишчи партиясининг вакиллари АҚШ империалистларининг Вьетнам Демократик Республикасига қарши қуролли агрессиясини ва уларнинг ўз ватани озодлиги ҳамда мустақиллиги учун ҳаққоний кураш олиб бораётган Жанубий Вьетнам халқига қарши ошкора интервенциясини қатъиян қораладилар. КПСС ва Венгрия Социалистик ишчи партиясининг вакиллари Вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши билан тамомила бирдам эканликларини билдириб, ўз партиялари ва мамлакатлари Вьетнам Демократик Республикасининг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда бундан буён ҳам бу республикага бутун чоралар билан ёрдам ва мадад беришга тайёр эканликларини айтдилар.

Томонлар империализмнинг агрессив ҳаракатларини, бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашишни, эски ва янги мустамлакачиликнинг ҳар қандай кўринишларини қатъиян қоралаб, миллий озодлик ҳаракатини, Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг мустамлакачилик системаси қолдиқларини тугатиш учун олиб бораётган курашини, мустамлакачилик зулмини ағдариб ташлаган давлатларнинг ўз мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш учун, миллий экономика ва маданиятни ривожлантириш учун олиб бораётган курашини тамомила қўллаб-қувватлаётганликларини билдирадилар.

Суҳбат вақтида Европа проблемалари ҳам қараб чиқилди. Ҳар иккала томон иккинчи жаҳон урушининг қолдиқларини бутунлай тугатиш, Германия сулҳ шартномасини тузишга эришиш ва шу асосда Ғарбий Берлиндаги аҳволни нормаллаштириш Европада тинчликни мустаҳкамлаш ишига жуда катта ёрдам берган бўлур эди, деган фикрларини таъкидладилар.

Ҳозирги халқаро вазиятга берилган баҳога асосланиб, томонлар Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг умумий сиёсатига мувофиқ, социалистик мамлакатларнинг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш ва Варшава шартномаси ташкилоти доирасида ҳамкорликни ривожлантириш зарур, деб таъкидладилар.

КПСС ва Венгрия Социалистик ишчи партияси раҳбарларининг суҳбатлари тўла ҳамжиҳатлик, сидқидиллик ва самимий қардошларча дўстлик вазиятида ўтди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумидан

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Раҳматилла Ортиқов**нинг узоқ давом этган касалликдан кейин 1965 йил 29 майда вафот этганлигини қайғу билан хабар қилади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМСОМОЛИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИГА

Мана, Тошкент шаҳрининг биринчи комсомоллари. И. Глауберзон фотоси.

ОЛОВ ЭДИК, ЎТ ЭДИК

ҚАРШИМДА бир неча киши ўтирибди. Йиллар, меҳнат ва кураш билан ўтган давр уларнинг сочига оқ туширибди, пешаналарига ажин солибди. Ленин уларнинг кўзларида қандайдир жўшқинлик, ғайрат бор. Уҳ-ҳў, бу кишилар қандай йўлларни босиб ўтишмади, мамлакатимизда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда не-не қийинчиликларни кўришмади, дейсиз! Узбекистон комсомоли сафига биринчилар қатори кирган бу мўйсафид, лекин қалби ҳали ёш бўлган бу кишилар биографияси ажойиб, шонли ишлар билан тўла.

Узбекистонда Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларини эслайлик. Қанчалик оғир, қанчалик масъулиятли дамлар эди. Совет ҳокимиятининг ҳамма душманлари, жумладан, синфий душманларга, маҳаллий бой-феодалларга, капиталистларга қарши аёвсиз кураш вазифаси Ленин партияси аъзолари билан бирга ленинчи ёшлар — комсомолларнинг ҳам зиммасида турар эди. Бундан ташқари, асрлар давомида ҳукм суриб келган эскиликка, илмсизликка, нодонликка қарши курашиш лозим эди. У пайтдаги ҳар бир коммунист ёки комсомолни ҳар қадамда ўлим хавфи кутарди.

— Ана шундай оғир, мураккаб шароитларда ишлашга тўғри келган биз комсомолларга, — дейди 1919 йилдан ВЛКСМ аъзоси, ҳозир эса шахсий пенсионер Зайниддин ака Убайдуллаев. — 1919 йилнинг охирларида Тошкент эски шаҳаридаги Марказий ишчилар клубида босмахона ва косиб-ҳунарманд ёшлар комсомол ташкилоти йиғилишида менга араб алифбесида ёзилган комсомол билетини берганларини бир умр унутмайман. Чунки ўша даврдан бошлаб менинг ҳаётга қарашим ўзгарди. Революция ишига, Ленин бошлаган ишга умримнинг охиригача содиқ қолишга сўз берганман ўшанда.

Зайниддин ака Убайдуллаев босмачиларга қарши курашда ҳам комсомол кўнгиллилари қаторида актив қатнашди. У 1925 йилда Тошкент атрофидаги босмачилар тўдаларини, Фарғона водийсидаги Раҳмонқул, Кўршермат, Эргаш, Мадаминбек, Холхўжа шайкаларини тор-мор қилишда зўр жасорат кўрсатди. Убайдуллаев босмачилар уяси то узил-кесил яксон бўлгунга қадар қўлга қурол олиб, Совет ҳокимияти учун курашнинг олдинги марраларида борди. У ҳозир ҳам, пенсияда бўлишига қарамасдан, ёшларни тарбиялаш ишида, жамоат ишларида зўр ғайрат билан қатнашяпти. Зайниддин ака Тошкент шаҳар Октябрь район комсомол комитети ҳузурида ташкил қилинган «Комсомол шонли ишлари совети»нинг раисидир.

«Комсомол шонли ишлари совети»нинг актив аъзоларидан бири, кекса комсомол Саид Нормуҳамедов ҳам мамлакатимизда социализм қуриш билан боғлиқ бўлган шонли ишларда фидокорлик кўрсатган. У, Тошкент шаҳрида 1920 йилларда ташкил этилган Нариманов номли техникумнинг актив комсомол аъзоси эди. У техникумда комсомол ячейкасини тузишда актив қатнашди, шу ячейканинг бюро аъзоси сифатида ўқув юртида тарбиявий ишларни яхшилашда фаол иштирок қилди. У, комсомолнинг топшириғи билан Самарқандга борган ва 1929 — 1930 йилларда қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш, Амирча бошчилигидаги босмачилар шайкасига қарши курашда қатнашди. Саид ака билан бирга 1924 йилдан комсомол аъзоси Мурод Умаров ҳам Самарқандга бориб, комсомол ишида фидокорлик кўрсатган.

— 1920 йилларнинг бошларида эски Тошкентдаги «Намуна» мактаб-интернатида ўқир эдим, — дейди Совет аъзоси, комсомол ветерани Ориф ака Аюпов. — Мактаб директори—турк офицерларининг энг содиқ мудири, Шайхантаҳур «Авлиё»нинг арзандаларидан бири Кабир Хатибзода эди. Мактаб-интернатнинг, унда яшаб ўқиётган талабаларнинг тақдири ана шунинг чангалида эди. Кўпчилик муаллимлар ҳам дин пешволаридан бўлган. Ана шундай оғир шароитда мактабда комсомол ячейкаси ташкил қилиш мумкин бўлмади. Лекин бу ҳол узоққа чўзилмади. Шаҳарда ташкил қилинган биринчи комсомол ячейкаларининг таъсирида, большевикларнинг ёрдамида 1923 йилнинг апрель ойига келиб комсомол ячейкасини тузишга муваффақ бўлдик. Райком вакили Раҳматулла Алимов иштирокида ташкилотимизнинг биринчи йиғилишини ўтказдик. Кўпдан буён кутилган йиғилишга 23 киши қатнашди. Қалбдан чиққан оташин сўзлар, бирлашган қўллар орасидан чиққан қарсаклар садоси мактаб боғини янгратиб юборди.

Тошкент шаҳрининг биринчи комсомоллари, ажойиб ишларнинг ташаббускорлари бўлган кишилар анчагина бор. Бу ўринда Кибриё Рашидов, Ориф Ғуломов, Аҳрор Маъруфов, Зоҳид Ҳомидов, Мукаррама Шомансурова, Солиҳ Юнусов, Ёқуб Валишоев, Асом Иноғомов, Воҳид Жаҳонгиров, Зоир Раҳмонзода каби комсомол ветеранларининг номларини ғурур билан эс.. оламиз. Бу бежиз эмас. Чунки улар Узбекистон комсомолининг илғор отряди бўлган Тошкент шаҳри комсомолларининг энг актив, жанговар ишларини бажарган аъзоларидир.

Узбекистон комсомолининг 40 йиллиги тўйи кунида уларни чин қалбимиздан табриклаймиз, ёш авлодни тарбиялашдаги ва жамоат ишларидаги фаолиятларида муваффақиятлар тилаймиз.

А. СОБЧАК.

Шонли авлод

Р. АБДУЛЛАЕВА,
Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари

◆ ◆

Ўзбекистон комсомоли қирқ ёшга тўлди. Бу шонли санани нишонлар эканмиз, ўтмишга, ажойиб ва шонли ишларга тўла комсомол йилномасига назар ташлагимиз, унинг жўшқин руҳини яна бир карра ҳис қилгимиз келади.

Қирқ йил ичида нақадар катта ишлар қилинди. Олдинда эса янги уфқлар, янги йўллар, янги вазифалар, янги қийинчиликлар турибди. Олдимизда инсониятнинг буюк орзуси — коммунизмнинг муҳташам биносини қуриш вазифаси турибди. Ёш авлод ўзининг ҳамжиҳатлиги, аҳиллиги, буюк идеалларга ҳамда Ленин партиясига содиқлиги, эзгу мақсадга эришишда ҳар қандай тўсиқларга бардош бера олиши билан кучлидир.

Ўзбекистон комсомол ташкилотлари ташкил бўлган дастлабки кунлардан бошлабоқ коммунистларнинг ишончли ёрдамчилари бўлиб майдонга чиқдилар, ҳамиша энг масъулиятли, ҳал қилувчи участкаларда туриб курашдилар. Коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган ҳозирги даврда ҳам республикамиз йигит-қизлари ўзларининг бутун ёшлик ғайратларини, энг нозик туйғуларини, бутун ҳаётини ленинча ғамхўр Коммунистик партияга ва Совет ҳукуматига бағишламоқдалар.

Комсомолнинг шонли, тарихга зарҳал ҳарфлар билан ёзилган анъаналари бор. Бу анъаналар авлоддан-авлодга ўтиб, янги-янги навқирон авлодларни Ватан учун, Коммунистик партия иши учун садоқат билан хизмат қилишга чорлайди. Ўзбекистон комсомоллари ҳар бир ишда ташаббус кўрсатмоқдалар. Бизнинг халқимиз пахтакор халқ, биз ерни севамиз, ардоқлаймиз, ундан янада кўпроқ ҳосил олиш ҳақида қайғурамиз. Биз мамлакатга миллион-миллион тонналаб «оқ олтин» бераётган сахий еримиз билан фахрланамиз. Пахта — ўзбек халқининг миллий ифтихори, бепоён Ватанимиз халқлари олдидаги интернационал бурчидир. Шунинг учун ҳам пахтадан юқори ҳосил олиш учун кураш республика комсомол-ёшларининг долзарб вазифасидир. Бултур миллиондан ортиқ комсомол ва ёшлар улкан пахта хирмони бунёдга келтириш учун маҳкам бел боғлаб курашдилар. Улар механизациялашган комсомол-ёшлар бригадалари туздилар, пахтачиликда илғор, прогрессив методларни кенг қўллашда ташаббускор бўлиб чиқдилар. Қишлоқ комсомол ташкилотлари қанчадан-қанча ажойиб ташаббус кўрсатганлигини айтмайсизми? Утган йили республикамиз тарихида энг кўп ҳосил олинган йилда 3500 комсомол-ёшлар бригадалари мўл ҳосил етиштиришда ажойиб натижаларга эришдилар. Худди ана шу бригадалар ҳар гектар ердан 35-40 центнердан ҳосил олиш учун ватанпарварлик ташаббусини бошладилар. Улкан хирмон учун курашда ёш ватанпарварларнинг юзлаб коллективлари фидокорлик, меҳнатсеварликнинг ажойиб намуналарини кўрсатдилар. Улар Ленин комсомоли тарбиялаган ажойиб машъаллар — Мамажон Дадажонов, Турсуной Раимова, Қурбон Кенжаев, Валентин Тюпко, Искандар Юсуповлардан ўрнак олмоқдалар.

Комсомол сафига биринчилар қаторида қадам қўйганларга жуда оғир эди. Чунки у маҳаллаларда техника йўқ эди, сув кам бўлган. Ҳар бир туп ғўза қўл билан ишланган. Бироқ, у давр комсомол ёшларини ёрқин келажак, эзгу ниятлар ҳамиша олға бошларди. Улар пахтакорнинг машаққатли меҳнати ҳамиша қадрланиши ва, вақтлар келиб, инсон меҳнатини осонлаштирадиган минглаб машиналар далаларга чиқишига қалбдан ишонардилар.

Ўзбекистон комсомоли пахтачиликни комплекс механизациялаштириш, айниқса пахта йиғим-теримини механизациялаштириш йўлида кўп ишларни амалга оширди ва оширмоқда. Бу табиий, Чунки комсомоллар ҳамиша янгилик, илғор нарсалар учун кураш бораётган жойда бўладилар. Бир вақтлар баъзи кишилар машина билан пахта теришнинг келажаги йўқ, деган гапларни айтган эдилар. Лекин комсомоллар пахта теришни машиналаштириш пахтакор меҳнатини баракали қилиши, ҳосил таннархини арзонлаштириши мумкинлигини исбот қилдилар. Энди бўлса, республикада деярли ҳамма механизациянинг буюк, ҳал қилувчи аҳамиятини тушуниб қолдилар. Энди «оқ олтин»нинг тақдири механизатор қўлидадир. Ҳозир пахтазорларимизда 125 минг ёш механизатор фидокорона меҳнат қилмоқда. 3 мингдан ортиқ хотин-қизлар Турсуной Охунованинг «қизлар — машинага!» деган чақириғига қўшилиб, пахта териш машиналарини бошқаришни ўрганиб олдилар ҳамда муваффақият билан ишламоқдалар. Бултур 14 мингдан ортиқ йигит ва қизлар пахта териш машиналарини бошқарди. Комсомол-ёшларни КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қишлоқ механизаторларига берган юксак баҳоси ғоят руҳлантириб юборди. Дарҳақиқат, механизатор қишлоқда бош фигурадир. Шунинг учун ҳам республикамиз комсомол ташкилотлари механизатор кадрлар тайёрлаш ишини ўз зиммаларига олдилар. Вазифа — икки йил мобайнида 100 минг механизатор тайёрлаш ва қайта тайёрлашдан иборатдир.

Ёшлар пахтачиликни янада ривожлантиришнинг бошқа масалаларини ҳал қилишда ҳам фаол қатнашмоқдалар. Масалан, Мирзачўл, Қарши, Марказий Фарғона чўллари ҳамда Бешқўтон массивини ўзлаштиришни республика комсомоллари ўзларининг шарафли бурчлари деб билмоқдалар. Мазкур чўлларда комсомолларнинг қўли билан пахтачилик, шолникорлик ҳамда боғдорчилик совхозлари бунёдга келмоқда. Фақат Мирзачўлни ўзлаштириш учунгина у ерга 15 мингдан ортиқ йигит-қиз комсомол йўлланмаси билан борди. Мирзачўлда юрагида ўти бор комсомол-ёшлар кўплаб каналлар қазидилар, неча минглаб гектар майдонларни ўзлаштирдилар. Шинам совхоз посёлкалари пайдо бўлди, Янгиер шаҳри бунёдга келди. Ҳозирнинг ўзидаёқ Мирзачўл давлат омборларига йилига 400 минг тонна «оқ олтин», миллионлаб пуд дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бермоқда. Ирригация тармоқларини янада ривожлантириш қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг энг муҳим шартларидан биридир. Табиийки, комсомол-ёшлар бу соҳада ҳам бўш келмаётирлар. Кўплаб йигит-қизлар Катта Фарғона каналини қуришда иштирок этишган. Шимолий ва Жанубий Фарғона, Зарафшон, Юқори Чирчиқ каналлари, Каттақўрғон сув омбори қурилишларида шижоат кўрсатиб меҳнат қилишган. Ҳозир ҳам Жанубий Сурхон, Пачкамар, Каркидон, Андижон, Чорвоқ сув омборлари, Аму—Бухоро машина канали қурилишларида комсомолларни кўплаб учратиш мумкин.

Эндиликда, бутун партия, бутун халқ КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш масалаларини ҳал қилаётган пайтда ёшларнинг авангарди бўлган комсомолларнинг роли тағин ҳам ошади. Комсомол ташкилотлари қишлоқ комсомолларининг бутун куч-ғайратини, ижодий активлигини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини такомиллаштиришдек зўр вазифаларни ҳал қилишга сафарбар этишлари лозим. Ёшларда деҳқончиликка, ота-боболаримиз касбига муҳаббат ҳисларини кучайтириш комсомол ташкилотларининг шарафли бурчидир. Партиямиз қишлоқ меҳнаткашлари ҳақида оталарча ғамхўрлик қилмоқда, уларга унумли меҳнат қилиш учун барча шарт-шароитларни яратиб бермоқда. Қишлоқ хўжалиги учун янада кўпроқ минерал ўғитлар ишлаб чиқариш йўлга қўйиляпти. Бу ўринда комсомолларнинг химия саноатини ривожлантиришдаги роли ҳақида гапириб ўтмоқчиман. Аслини олганда, республикамизда улкан химия корхоналарини бунёдга келтирмай туриб, деҳқонларга мўл минерал ўғитлар етиштириб бериш мумкин эмас. Шунинг учун ҳам ёшлар Чирчиқ электрохимия комбинати, Фарғона азот ўғитлари, Самарқанд ва Қўқон суперфосфат заводларини реконструкция қилишда шижоат кўрсатиб ишладилар. Минглаб йигит ва қизлар Навоий химия комбинати қурилишида, дунёда энг улкан Бухоро-Урал газопроводини ўтказишда зўр ташаббус кўрсатиб ишладилар. Мазкур зарбдор қурилишлар муддатидан илгари фойдаланишга топширилди.

Бухоро—Урал газопроводи қурилишини дўстлик трассаси, комсомол қаҳрамонлиги мактаби деб аташади. Бу бежиз эмас. Дарҳақиқат, худди шу қурилишда республика комсомоли тарихининг энг ёрқин саҳифаси ёзилди. Шунингдек, Чирчиқ электрохимия комбинатининг карбомид цехи қувватини бир неча баравар ошириш вазифаси қўйилган эди. Комсомоллар ана шу объектни зарбдор комсомол қурилиши деб атадилар ва уни муддатидан 13 ой аввал қуриб битказдилар.

КПСС XXII съезди кўрсатиб ўтганидек, Ленин комсомолининг бош вазифаси — ёш авлодни революцион курашнинг қаҳрамонлик анъаналари, марксизм-ленинизмнинг буюк идеаллари руҳида тарбиялашдир. Республика комсомоллари Ленин идеяларини ва партия кўрсатмаларини ёшлар онгига сингдирар эканлар, ҳамиша буюк келажак — коммунизм жамиятига муносиб кишилар тарбиялаш ҳақида ғамхўрлик қилаётирлар. Ўзбекистон комсомол ташкилоти кадрлар тарбиялашнинг чинакам ўчоғи бўлиб қолмоқда. Комсомол тарбиялаган минглаб ёшлар масъулиятли вазифаларда ишламоқдалар, корхона, колхоз ва совхоз ҳамда қурилишларга раҳбарлик қилмоқдалар, фан чўққиларини эгалламоқдалар. Айниқса ёш авлодни тарбиялашда комсомол ташкилотлари партия ташкилотларига ҳамиша таяниб, улардан ўрнак олиб иш қилмоқдалар. Ёшларнинг халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялашга ҳам зўр эътибор бериляпти. Ўзбекистон ва Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон, Озарбайжон ва Арманистон ёш пахтакорлари, Тошкент ва Иваново тўқимачилари ўртасидаги қардошларча дўстлик бунинг ёрқин ифодасидир. Республикада СССР ёшлари ўртасидаги интернационал дўстлик ҳафталикларини ўтказиш яхши традицияга айланиб қолди. Дўстлик ҳафталикларини ўтказишда Украина, Қозоғистон, Озарбайжон, Литва, Қирғизистон, Тожикистон, Латвия, Москва ва Ленинград ёшлари актив қатнашдилар.

Ўзбекистон комсомоли — Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг жанговар отрядларидан биридир. Ҳозир республика комсомоли сафида 840 минг йигит-қиз бор. Уларнинг ҳаммаси коммунизм қурилишида қўлдан келганча хизмат қилмоқдалар. Бугун серқуёш республикамиз комсомолининг 40 йиллик тўйини нишонлар эканмиз, унинг бой тарихини варақлаб, бутун қирқ йил давомида комсомолларимиз ҳамиша зарбдор марраларда туриб Ленин идеяларининг ғалабаси учун, мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш учун курашганини эслаб, қалбдан қувонамиз. Ўзбек комсомолларининг фидокорона меҳнати, бамисоли ирмоқдек, коммунизм сари дадил қадам ташлаб бораётган Ватанимизнинг ажойиб муваффақиятларига зўр ҳисса бўлиб қуйилмоқда.

ЯНА УЧРАШГУНИМИЗЧА

30 майда Тошкент ўзининг азиз меҳмонларини — Ўзбекистонда Украина адабиёти ва санъати декадаси қатнашчиларини илиқ ва самимий кузатиб қолди.

Аэровокзалда бир-бирлари билан дўстлашиб қолган ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, артистлар хайрлашар эканлар, бир-бирларига адреслар бердилар, янги-янги учрашувлар тўғрисида бир фикрга келишиб олдилар. Даста-даста гуллар меҳмонлар кўксини тўлдирди...

Меҳмонлар қардошларча меҳрибонлик кўрсатганлари учун барча тўпланганларга — ижодий союзлар раҳбарлари, ҳамкасблари, Тошкент жамоатчилиги вакилларига чин қалбдан миннатдорчилик билдирдилар. Аэровокзалда ҳозир бўлганлар орасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолари Н. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Ё. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимовлар бор эди.

— Бизлар бу ерда ўз қалбларимизни қолдириб кетмоқдамиз, ўзимиз билан бирга эса, ўзбек меҳмондўстлигидан олган самимий таассуротларни олиб кетмоқдамиз, — деди СССР халқ артисти В. Дальский, ўзбек дўстлари билан қўл қисиб хайрлашаркан. — Декаданинг ҳар бир қатнашчиси хаёлидан ҳам ана шу фикр ўтди.

Хайр. Энди сизларни ўз элимизда, Украинада кутамиз.

Украиналик меҳмонлар тушган кумушранг лайнерлар бирин-кетин осмонга кўтарилади ва Киевга қараб йўл олади. (ЎзТАГ).

НОРВЕГИЯ БОШ МИНИСТРИ ШАРАФИГА

СССР ҳукумати 31 майда Катта Кремль саройида Норвегия Бош министри Эйнар Герхардсен шарафига нонушта зиёфат берди.

Нонушта зиёфатда Норвегия ҳукуматининг бошлиғи билан бирга унинг ҳамроҳлари ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда актив қатнашганлиги учун ва Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг 40 йиллиги муносабати билан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, республикадаги ишлаб чиқариш илғорлари, комсомол ходимлари ва активларининг катта бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

СЕВИМЛИ САНЪАТКОР

МУКАРРАМА ТУРҒУНБОЕВА ЮБИЛЕЙИ КЕЧАСИ

Саҳналар... Мукаррама Турғунбоева ҳозир ҳам гўзал нафосатини тараннум этаётган ва у раҳбарлик қилаётган «Баҳор» ансамбли ўз маҳоратини кўрсатаётган саҳналарнинг нечанчи эканлигини бирон киши ҳисобига ета оладими. Эстрада, дала шийпони, халқ қурилиши, Москва, Осиё, Африка мамлакатларининг беҳисоб саҳналарини гуллатган шулар эмасми!

Мукаррама Турғунбоева кеча А. Навоий номли опера ва балет академик театрининг ҳашаматли саҳнасида яна ўз санъатининг бениҳоя мухлислари ҳузурида намоён бўлди. Бу ерга унинг юбилей кечасини байрам қилиш учун келган минглаб кишилар зални лиқ тўлдирдилар. Мукаррама Турғунбоева туғилган кунининг эллик йиллиги ва ижодий фаолиятининг ўттиз беш йиллиги ана шу ерда тантанали нишонланди.

Кечани Ўзбекистон ССР маданият министри З. Р. Раҳимбобоева кириш нутқи билан очди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг Мукаррама Турғунбоева номига йўллаган табрик хатини ўқиб берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова СССР халқ артисти Мукаррама Турғунбоевага «Ҳурмат белгиси» орденини топширди.

Тошкент ва Фарғона область партия комитетлари ҳамда область ижроия комитетларидан, театрларнинг коллективларидан, Маданият министрлигидан, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кинематография, радио ва телевидение давлат комитетларидан, юбилярнинг санъат соҳасида бирга ишловчи дўстларидан, кинохроникачилардан, қардош Тожикистон ва Совет Иттифоқининг бошқа республикалари маданият арбобларидан М. Турғунбоева номига йўлланган табрикномалар ўқиб берилди. Ўзбек саҳнасининг машҳур раққосаси, янги авлод мураббийсининг катта талантига халқнинг қизғин меҳр-муҳаббати бунда ўзининг тўла ифодасини топди.

Мукаррама Турғунбоева ана шу табрик ва яхши ниятлар учун чин юракдан қизғин ташаккур билдирди.

Юбилей кечасидан кейин катта концерт берилди.

КОМСОМОЛ

Ҳақиқат излади —
ҳаёт излади —
Зулмат ичра милт этган юлдуз.
Тарих китобида қолди излари,
Истаги қуёшли, покиза кундуз.

Дорларга осдилар ўлдирмоқ
бўлиб,
Йўқ қилмоқ бўлдилар —
йўқ бўлмади у!
Улимларни ўлдирди кулиб,
Юрагида муқаддас туйғу!
Кураш билан топган тола-
бахтини
Бошига кўтарди ва ардоқлади.
Жасур елкасида кўтариб уни,
Эл билан йўл юрди, азиз
сақлади.

Бу бахтни етаклаб чўлларга
борди,
Қақроқ ер бағрига бера олди
нур.
Юзини ҳар қачон офтобга бурди
Она халқ дилидан айтди
ташаккур.

Йиллар гирдобида синалди
ҳардам,
Олбайроқ тутди қўлида.
Йўл юрди толиқмай —
ҳамиша илдам,
Нурли из қолдирди юрган
йўлида!
Мен ҳам борман улар сафида.

ТУЛҚИН

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ (1965 ЙИЛ) ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ВА ЧОРВА МОЛЛАР ТУЁҒИНИ ЎСТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда)

д) дон хўжалигида тартиб ўрнатиш ва бунда чорвачиликнинг эҳтиёжлари учун ўз вақтида ем жамғарилишига ва сомондан чорва молларининг озуқаси сифатида тўла фойдаланилишига алоҳида эътибор бериш.

Сув камчил бўлганлиги сабабли бу йил чорва молларни озуқа билан таъминлаш соҳасида юз берган қийинчиликларни ҳисобга олиб, ҳар бир колхоз ва совхоз томонидан ем-хашак жамғариш планларининг бажарилиши таъминланиши, ўтган йиллари жамғарилган ва ортиб қолган барча ем-хашакни эҳтиёт қилиб сақлаш ташкил этилиши, давлат ресурслари ҳисобидан ажратиладиган кунжара, комбикормлар, емдан тўғри фойдаланилиши, ем-хашакни молларга едириш учун Нарижний методи асосида қайта ишлаш ва тайёрлашни ташкил этиш;

е) яйловларни ўзлаштириш ва сув чиқариш юзасидан белгиланган планларнинг сўзсиз бажарилишини, қўйларнинг тўғри жойлаштирилишини ва ем-хашак жамғариш йўли билан ҳам, шунингдек айрим яйлов массивларини сақлаш йўли билан ҳам қиш даври учун ем-хашак запаси вужудга келтиришни таъминлаш.

3. Дон маҳсулотлари ва комбикорм саноати министрлиги зиммасига рационнинг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда тайёрланаётган комбикормлар сифатини яхшилаш юзасидан чоралар кўриш мажбурияти юклатилсин.

Ўзбекистон ССР Госпланига ва Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашига комбикорм саноати корхоналарини минерал озуқалар ва чорва моллардан олинган озуқалар ва шунингдек, етишмаётган ускуналар билан таъминлаш ҳақидаги масалани кўриб чиқиш ва ҳал этиш мажбурияти юклатилсин.

4. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг жойлардаги органлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатларининг область ва район Советлари, колхоз ва совхозларининг мутахассислари ҳамда раҳбарлари зиммасига чорвачиликдаги наслчилик ишини тубдан яхшилаш, наслли моллар туёғини кўпайтириш ҳамда маҳсулотнинг сифатини ошириш юзасидан қўшимча тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, наслчилик давлат станцияларининг чорва молларни сунъий урчитиш соҳасидаги фаолиятини яхшилаш, уларга кун сайин ёрдам кўрсатиб бориш мажбурияти юклатилсин.

5. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги зиммасига бир ойлик муддат ичида урчитувчи техниклар тайёрлаш ишини яхшилаш ва зооветеринария мутахассисларининг малакасини ошириш юзасидан таклифларни тайёрлаш ва уни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарамоғига тақдим этиш мажбурияти юклатилсин.

Чорвачиликда қорамоллар, жун берадиган ва думбали қўйчилик ҳамда паррандачилик бўйича наслчилик ҳамда сунъий урчитиш ишларини амалга оширишга методик раҳбарлик қилиш Ўзбекистон Чорвачилик илмий тадқиқот институтига, қоракўл қўйчилик соҳасида эса Коракўлчилик илмий тадқиқот институтига топширилсин.

6. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Ўзбекистон Ветеринария илмий тадқиқот институти зиммасига чорва молларнинг қисир қолишига қарши курашни кучайтириш ва «СЖК» препарати тайёрлаш ва уни хўжаликларда қўлланиш сифати устидан қаттиқ контроллик ўрнатиш мажбурияти юклатилсин.

7. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область ва район Советлари ижроия комитетлари ҳамда Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси зиммасига чорва моллар наслининг 1966 йил 1 январга бўлган ҳолатини ҳисобга олиш ва ана шу ҳисобнинг натижаларига мувофиқ чорва молларнинг наслини яхшилаш соҳасидаги ишда мавжуд бўлган ҳамда аниқланган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан қўшимча чоралар кўриш мажбурияти юклатилсин.

8. Чорвачиликни ихтисослаштириш катта аҳамиятга эгалигини ҳисобга олиб, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатларининг область ва район Советлари, колхоз ва совхозларнинг мутахассислари ҳамда раҳбарлари зиммасига маҳсулотнинг айрим турларини етиштириш бўйича фермалар, бўлимлар ва бригадалар ташкил қилиш юзасидан бошланган ишни барча колхоз ва совхозларда давом эттириш мажбурияти юклатилсин.

Ташкил қилинган колхозлараро ва совхозлараро хўжаликларни, йирик ихтисослаштирилган қўйчилик хўжаликларини ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш юзасидан чоралар кўриш, уларга ем-хашак етиштириш учун зарур миқдорда ер, шунингдек техника, транспорт воситалари биркитиб қўйиш, малакали кадрлар билан таъминлаш керак. Паррандачилик фабрикаларига қурилишни тугаллашда ҳар тарафлама ёрдамлашиш зарур.

9. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси зиммасига чорвачиликдаги сермеҳнат жараёнларни механизациялашни амалга оширишдаги жиддий камчиликларни бартараф этиш мажбурияти юклатилсин.

Улар барча иш турлари бўйича механизациялаш юзасидан белгиланган планларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашлари керак. Колхоз ва совхозларга малакали кадрлар тайёрлашда, механизмлар ва ускуналарни ўрнатишда кўмаклашишлари, зарур даражадаги техника назоратини амалга оширишлари, хўжаликларда мавжуд бўлган соғиш установкалари ва бошқа машиналар ҳамда ускуналарни тўла ишга туширишлари лозим. Паррандачилик фабрикалари, чорвачилик фермаларини ва ем-хашак тайёрлашни механизациялаш, яйловларга сув чиқариш ва чорвачиликдаги бошқа ишлар учун зарур бўлган ускуналарни тайёрлаш ҳақидаги масалани қараб чиқиш ҳамда ҳал қилиш зарур. Колхоз ва совхозларни чорвачиликда ишлатиладиган машиналар ва механизмлар учун зарур запас қисмлар билан узлуксиз равишда таъминлаб туриш юзасидан чоралар кўришлари керак.

10. Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашидан республика ҳукуматининг гидролиз заводларини қишлоқ хўжалик хом ашёсига кирмайдиган маҳсулотларни ишлашга кўчириш ҳақидаги қарорини бажариш талаб этилсин.

11. Ўзбекистон ССР Олий Совети республика Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистондаги илмий-тадқиқот ташкилотларининг раҳбарлари олдига чорвачиликда илғор тажриба ва фан эришган муваффақиятларни пропаганда қилиш ҳамда жорий этишни кучайтиришни асосий вазифалардан бири қилиб қўяди.

12. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область Советлари зиммасига ветеринария тармоқлари ишини яхшилаш, санитария-профилактика ва даволаш ишларини кучайтириш, чорва молларнинг колхоз ва совхозларга жиддий зарар келтираётган юқумли, шунингдек юқмайдиган касалликларини тугатишни таъминлаш мажбурияти юклатилсин.

Чорвачилик фермаларига зооветеринария хизмати кўрсатишни кескин яхшилаш юзасидан чоралар кўриш, бунда урғочи моллар туёғини сақлаб қолишга алоҳида эътибор бериш, сигирларнинг қисир қолишига барҳам беришга, ёш молларни ўстиришга, чорва молларни боқишни тўғри ташкил этишга, молларни ва чорвачилик маҳсулотларини ҳисобга олишни тартибга келтиришга алоҳида эътибор бериш зарур.

13. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Ўзбекбирлашув», Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш ва Маориф министрликлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область ва район Советлари зиммасига чорвадорларнинг меҳнатини ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашни, шунингдек уларга савдо, медицина ҳамда маданий хизмат кўрсатишни тубдан яхшилашни таъминлаш мажбурияти юклатилсин.

14. Ўзбекистон ССР Олий Совети республика тайёрлов ташкилотларининг раҳбарларидан, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область, район ва қишлоқ Советларидан чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш ва давлатга сотиш планларини бажаришда давлат интизомини мустаҳкамлаш ва шу йўл билан ҳар бир хўжалик ойлик, квартал ва йиллик планларни ўз вақтида бажаришига эришишни, чорва моллар, сут, тухум ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашда бузишларга ҳамда суиистеъмол қилишга йўл қўймасликни талаб этади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари, республика қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашлари партия ташкилотлари раҳбарлигида чорвачиликдаги қолоқликни энг қисқа муддатда тугатиш учун ўзларининг куч ва ғайратларини аямайдилар, чорвачилик қишлоқ хўжалигининг юксак рентабелли тармоқларидан бири бўлиб қолиши учун барча зарур шарт-шароитларни вужудга келтирадилар ҳамда шу йўл билан КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини амалга оширадилар, деб қатъий ишонч билдиради.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг
Раиси Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг
Секретари Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил 27 май.

ФАРҲОДЛАР

РЕСПУБЛИКАМИЗ металлургиясининг тўнғич маркази — Бекободни кимлар билмайди! Совет ҳокимияти йилларида бунёдга келган ёшлик шаҳри бу. Унинг барпо этилиши социалистик Чирчиқ шаҳри каби республика комсомолининг номи билан боғлиқдир.

Ўзбекистоннинг турли шаҳар ва районларидан партия даъвати, комсомол йўлланмаси билан келган минглаб йигит ва қизлар гўзал Сирдарё соҳилида афсонавий Фарҳод тоғлари этагида улкан ГЭС барпо этдилар. Ундан тарқалган Ильич зиёси хонадонларимизни чароғон қилди, ўнлаб саноат корхоналарининг қалби тинимсиз ура бошлади.

Фарҳод ГЭС билан биргаликда металлургия заводи ҳам қурила бошлади. Корхона Улуғ Ватан урушининг шиддатли жанглари бораётган пайтда дастлабки пўлатни етказиб берди. Ўшандан буён йигирма йилдан кўпроқ вақт ўтди. Эндиликда Владимир Ильич Ленин номидаги металлургия заводи коллективи ўзининг ажойиб кишилари — Хафиз Ғаниев, Анвар Тошпўлатов каби новатор пўлат қуювчилари билан чексиз фахрланади. Заводнинг ҳозирги ёшлари корхонанинг пойдеворига биринчи ғишт қўйишдан то шу кунгача ҳормай-толмай, фидокорона меҳнат қилаётган ана шу илғор кишилардан ўрнак олиб, коллективнинг традицияларини бойитмоқдалар.

Заводимиз комсомол комитети (секретари В. Ушаков) республика комсомолининг юбилей йилида юксак меҳнат унумдорлигига эришиш учун катта юриш бошлади. Бу ўринда Владимир Емец бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзоларининг ташаббуси диққатга сазовордир. Ёш пўлат қуювчилар мартен печларининг хизмат муддатини узайтириш резервларини излаб топиш ва ишга жорий этиш ҳаракатини бошладилар. Комсомол комитети ташаббускорлар бошлаган бу ҳаракатда катта истиқбол борлигини олдиндан кўриб, уни қўллаб-қувватлади.

Ёш пўлат қуювчилар цехдаги иш шароитини, печлар доирасининг хизмат қилиш имкониятларини ўрганиб чиқдилар, иссиқлик режимини, қуйилмаларни анализ қилдилар ва шундан кейин ҳар бир йигирма бешинчи қуйилмани иқтисод қилинган вақт ҳисобига, ҳар бир 74-қуйилмани иқтисод қилинган чўян ҳисобига тайёрлашга, иссиқлик режимига қатъий риоя қилиб, печлар доирасининг чидамлилигини 600 та қуйилмагача етказишга қарор қилдилар. Бу ташаббусга Ботир Мирзаматов бошлиқ бригада коллективи биринчи бўлиб қўшилди. Яхши ташаббус бошқа ёшлар коллективларида ҳам амалга оширилиб, самарали натижалар бермоқда. Жумладан, яқинда Ўтен Таникеев бошлиқ ёш пўлат қуювчилар бригадаси янги усулда ишлаб, биринчи қуйилмани муддатидан 45 минут олдин тайёрлашга эришди.

Заводда Владимир Емец ва Ботир Мирзаматов бошлиқ илғор комсомол-ёшлар бригадалари базасида илғор тажрибалар мактаби ташкил этилган эди. Бу мактабда 70 га яқин пўлат қуювчилар ва уларнинг ёрдамчилари ўқиб чиқди. Улар печни бўшатиш, оптимал иссиқлик режимига амал қилишнинг янги, прогрессив технологиясини ўрганиб олдилар. Натижада бу усул меҳнат унумдорлигини оширишга катта ҳисса қўшмоқда. Масалан, қуйилма ишлаб чиқариш пландагига қараганда 4,4 тонна кўпайди. Бошқача қилиб айтганда, бу йўл билан давлатнинг кўплаб маблағи тежаб қолинмоқда.

Пойтахт комсомолларининг ташаббуси асосида маҳсулотнинг аъло сифатли бўлиши учун кураш шаҳардаги ҳамма корхоналар қаторида металлургия заводи комсомол ва ёшларининг ҳам жанговар иши бўлиб қолди. Юқоридаги илғор бригадалардан ташқари Э. Муҳаммадхўжаев, В. Бояринов, Шамси Нуриддинов бошлиқ бригадалар маҳсулот сифатини оширишда бошқаларга намуна бўлишяпти.

Корхонада коммунистик меҳнат ҳаракатини авж олдиришга катта эътибор берилмоқда. Бу ҳаракатда завод комсомол ва ёшларининг 90 процентдан кўпроғи иштирок этаётир. Айниқса, биринчилар қаторида коммунистик меҳнат коллективи номини олган Эркин Муҳаммадхўжаев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасининг фаолияти диққатга сазовордир. Олти миллат фарзандларидан ташкил топган бу бригадада меҳнат пухта ташкил этилганлиги, коллектив аъзоларининг ўзаро ҳурмат ва ишончи катта муваффақиятлар гарови бўлмоқда.

Коммунистчасига ишлаш, яшаш ва ўқиш ҳаракатига завод дирекцияси, партия ва комсомол ташкилотлари катта эътибор беришяпти. Ёшларнинг умумтаълим савиясини ошириш ишлаб чиқаришда катта ютуқлар гарови эканлигига ишонч ҳосил қилган завод комсомол комитети ёш ишчиларнинг кечки мактаб ва техникумларда ўқишини доимий назорат қилиб турибди. Завод базасида очилган кечки индустриал техникумда ишчи-ёшлардан 150 га яқин киши ўқимоқда. Машғулотларни асосан заводнинг инженер-техник ходимлари олиб бораётирлар. Юзлаб йигит-қизлар кечки ва сменали ишчи-ёшлар мактабида таълим олишяпти.

Ўзбекистон комсомоли юбилейи арафасида корхонанинг кўплаб ёшлари Ленин комсомоли сафига ўтдилар. ВЛКСМга ўтган йигит-қизларга комсомол билетини тантанали равишда топшириш традиция бўлиб бормоқда. Яқинда мастер А. Жалилов бошлиқ бригададан 10 йигит ва қиз-шонли Ленин комсомоли сафига қабул қилинди. Уларга аъзолик билетлари бригада коллективининг умумий йиғилишида тантанали суратда топширилди.

Ёш металлурглар республика комсомолининг 40 йиллигини меҳнатда эришган ажойиб совғалари билан кутиб олмоқдалар. Комсомол-ёшлар юбилей шарафига пландан ташқари бир неча минг тонна прокат, пўлат ишлаб чиқардилар. Кўплаб хом ашё, электр энергияси тежадилар.

Гўзал Сирдарё соҳилидаги социалистик шаҳарнинг навқирон ёшлари — бугуннинг фарҳодлари Ўзбекистон комсомолининг қирчиллама 40 ёшга тўлиши юбилейини ана шундай зўр кўтаринкилик билан кутиб оляптилар.

Саид НУРИДДИНОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

СОВҒА

Бугун, комсомол 40 ёшга тўлган кунда ленинчи ёшлар босиб ўтган сермазмун йилларни эслагинг, ўтмишга, келажакка назар ташлагинг келади. Лекин яхшиси мен ўз коллективим тўғрисида гапириб бера қолай.

Бригадамиз аъзолари ҳосилдорликни йил сайин ошириб бормоқдалар. 1964 йил биз учун, айниқса, юксалиш йили бўлди. 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 44 центнердан «оқ олтин» йиғиб олдик. Етти йилликнинг охирги йилидаги мўлжалимиз 45 центнер. У, республика комсомолининг 40 йиллигига муносиб совғамиз бўлади.

Бу йил 73 гектар ерга чигит экканмиз. Уни бехато ундириб олдик. Биринчи парвариш сифатли ўтказилган эди. Иккинчи парваришни ҳам тугалладик. Бригадамизда кўчатлар соғлом, серавж. Бу — кунни тунга улаб ишлаётган ёшларнинг фидокорона меҳнат самараларидир. Бригадамиз асосан комсомол-ёшлардан ташкил этилган. Уларнинг ҳаммаси тоғни урса талқон қиладиган бақувват йигит-қизлардир. Сувчи Ҳ. Мирзаев, механизатор М. Қурбонов каби қалбида ёшлик шижоати тугён ураётган азаматлар ғўза парваришида жонбозлик кўрсатишяпти.

Бригадамиз комсомол-ёшлари бундан буён ҳам ғўза қатор ораларини ишлашни сира бўшаштиришмайди. Ёш ниҳолларнинг тезроқ ҳосилга кириши учун курашни янада авж олдирадилар.

М. АЪЗАМОВ,
Янгиқўрғон районидаги Навоий номли колхоз комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи.

КОММУНИСТ

ҚЎЛИМГА қалам олдим-у, ўйланиб қолдим. Ҳўш, ўзим оддий, ҳали кўпчиликка манзур тушадиган тузукроқ бирор нарса ёзолмаган қишлоқ мухбири бўлсам-у, шундай катта мавзуни кичкина бир мақолага сиғдира олармиканман? Ахир, бу тема мазмунида бутун ғоявий ҳаётимиз ифода этилган-ку? Тағин иккиландим. Узоқ тараддуддан сўнг оддий бир қишлоқ коммунистининг фикр-ўйлари, Ленин комсомоли вояга етказган ўзбек қизининг иши, ҳаёти ҳақида мана шу лавҳани ёзишга журъат қилдим.

КОММУНИСТ! Ҳа, бу биргина сўз. Лекин мана шу оддий бир сўзда олам-олам маъно бор. Шу биргина сўз заминида бахтимиз учун курашганлар, жон фидо қилганлар, ҳозир ҳам астойдил курашаётганлар, гвардиячилар сиймоси гавдаланди. Ҳа, ҳаёт-мамот жангларида жон бериб-жон олган, кўпчиликни олға етаклаган, баъзан паровоз ўтхоналарида куйдирилган, икки оёқсиз қолган бўлса ҳам қирувчи самолётни бошқариб, ҳаёт ва тинчлик жангида ғолиб чиққан қаҳрамонлар, душманнинг ўлим лагерларида минг ажални доғда қолдириб, халқ бахт-саодати деб курашганлар қалбан коммунист бўлган, уларнинг олижаноб ҳаёти коммунизмга бағишлангандир. Одамларни бир муқаддас байроқ остига бирлаштира олган, мурғак тушунчаларни авайлаб вояга етказган ва етказаётган кишиларни коммунист деб атаймиз.

КОММУНИСТ! Бу сўзда тош-метиндек мустаҳкамлик, бирлик, кристаллдай поклик ғояси уйғунлашиб кетган. Менимча, ҳар бир коммунист, Ватанимизда коммунизмнинг муҳташам биносини қуришга ўзининг жиндай бўлса ҳам ҳиссасини қўшишни бахт деб билади. Зотан, **«коммунист бўлиш — жасорат кўрсатмоқ, ўйламоқ, истамоқ, журъат этмоқ демакдир»**. (В. Маяковский).

... Чатқол тоғларининг этагида шифобахш бир район бор. Унинг оти Янгиқўрғон. Шифобахш Чортоқ курорти ҳам бор. Далалари ана шу курорт территорияси билан туташиб кетган Навоий номли колхозда Мавлудахон Тўхтабоева деган коммунист ҳам терлаб-пишиб меҳнат қилади. Ўзи оддий, лекин қалби бир жаҳон унинг. Касби-кори деҳқончилик. У колхозда каттагина бригадага бошчилик қилади.

Яқинда мен ана шу опа раҳбарлик қилаётган бригадани айланиб чиқдим. Олди ғўзалар шоналаган. Ҳар бир туп ниҳол ўз уясида чуқур илдиз отиб яйраб-яшнаб ўсяпти. Ўрта бўйли, тўлачадан келган, қорамағиз, ёш боланинг билакларидай келадиган икки ўрим сочи ўзига ярашган, ағдарма этик кийган, бутун вужудидан куч-ғайрат ёғилиб турган Мавлуда опа тракторчига насиҳат қиларди.

— Чигитни бехато ундириб олдик, ука. Бу ернинг пахтасини кузакда ўзинг териб берасан. Энди культивациясини бопла. Ақалли бирор тупи ҳам заха бўлмасин, эзилмасин...

Механизатор трактор юриб келган қаторнинг орасидан бориб хатосини фаҳмлади. Чунки, бир-икки туп ғўза заха еган экан. Механизатор йигит тракторга миниб: «Биз айбдормиз, бу ёғига албатта эҳтиёт бўламиз» дегандек бош қимирлатди-да, машинага газ берди. Пайкалнинг қуйи томонига қараб жўнади.

— Ариғини вақтида чопсанг, ўйнаб-кулиб суғорасан, дейди деҳқонлар, — сўзини давом эттирди бригадир. — ҳозир эҳтиёт бўлсак, ҳар битта кўчатни авайласак, эъзозласак, кўз қорачуғидек асрасак кузакда планни ўйнаб-кулиб бажарамиз. Ахир, яхши ўсган бир-икки туп ғўзанинг ҳосилига атак тўлади-я. Бу меҳнатсевар, уятчан йигит, қилган ишига энди ўзиям пушаймон бўляпти. Бир-икки туп ғўзани эзиб кетай деган экан. Ҳосил кўп бўлса ҳаммамизнинг юзимиз ёруғ-да.

— Орден муборак, Мавлуда опа! — дедим яқинда унинг мукофотланғани эсимга тушиб.

Камтар аёл оддийгина муборакбоддан ҳам қизариб кетди. Тиниқ, лўппи юзларида марварид томчилар кўринди. У кенг майдонларга бир назар солгач деди:

— Қутлуғ, раҳмат. Бу орден биргина менинг меҳнатимга эмас, бутун бригада аъзоларининг ишига берилган баҳо. Ўтган йили, ўзингиз биласиз, 70 гектар ерга чигит экиб, 39 центнердан ҳосил кўтардик. Бир неча йилдан буён бригадирман. Аммо, битта бригадирнинг қўлидан нима иш келарди. Шунинг учун ўйлайманки, бу мукофот бригададаги ҳар бир кишининг кўкрагига тақилган орден. Мени, оддий деҳқон қизини партия, ҳукуматимиз Ленин ордени билан сийлади. Бунинг учун партиямизга, ҳукуматимизга минг раҳмат. Бунинг учун кечани-кеча, кундузни-кундуз демай, вақт билан ҳисоблашмай, мен билан бирга тер тўккан ҳамқишлоқларимга, бригада аъзоларига раҳмат.

Комсомол вояга етказган, партия қанотлантирган бу аёлнинг гапи менга жуда таъсир қилди. Нега десангиз, гоҳо баъзи бир қаҳрамон раислар, бригадирлар, нишондорлар гўё ҳамма ишни ўзим қилдим, ҳукумат мени шу учун мукофотлади деб гердайиб кетадилар. Кўпчиликнинг хизматини унутиб қўядилар.

— Ҳар бир ота-она, менимча, муаллим ҳам бўлиши керак, — дейди бригадир. — Фарзандларининг тарбиясини ўқитувчиларгагина ташлаб қўйган ўртоқларнинг фикрига қўшилмайман. Ахир, биз коммунистлар педагогларга кўмаклашишимиз керак.

Оддий қишлоқ аёлининг оддий коммунистнинг сўзи мени тағин ўйлатиб қўйди. У бундай фазилатларни қаердан олди? Ким уни ўргатди, ким уни вояга етказди? Унинг биринчи, энг улуғ муаллими — Коммунистик партия. Уни комсомол тарбиялади. Ахир, комсомол — Коммунистик партиянинг содиқ ёрдамчиси. Мавлуда опа ёшлигиданоқ коммунист бўлиш учун интилди, курашди. Бугун коммунистча яшаш ва меҳнат қилиш намунасини кўрсатяпти. Ўзбекистон комсомолининг шонли 40 йиллик тўйи кунида шундай кишилар билан, комсомол сафида тарбия топиб, коммунист деган улуғ номни шараф билан оқлаётган кишилар ҳақида гапириш қувончли.

А. ҒОЗИЕВ,
«Совет Ўзбекистони» газетасининг штатсиз мухбири.

МАРД ЎҒИЛ, ЖАСУР ҚИЗ

Ўзбекистон комсомолининг ташкил топганига қирқ йил тўлган шодиёна байрам кунларида, унинг биографиясига кўз ташлаган ҳар бир киши, унинг шонли саҳифаларида ажойиб тарихий воқеалар, ҳужжатлар қаторида, ҳақ иш учун курашда қурбон бўлган ажойиб халқ фарзандларининг мўътабар номларини ҳам кўради.

Ҳақиқатан ҳам, ҳужжатлар — тарих ёдгорликларидир, воқеалар ва фактлар, кишиларнинг ҳаёти, кураши, меҳнати ҳужжатларда ўз аксини топади.

Ўзбекистон комсомоли тарихини ўрганиш давримда кўпгина ҳужжатлар билан танишдим. Мен бу мақолада ҳурматли газетхонларни икки ҳужжат билан таништирмоқчиман. Унинг биттаси Ўзбекистон комсомолининг ташкилотчиларидан қаҳрамон Абдулла Набиевнинг тарихига оиддир. Абдулла Набиевнинг Совет ҳокимияти душманлари томонидан ваҳшиёна ўлдирилиши муносабати билан Сурхондарё область комсомол комитетининг бундан 39 йил илгари Ўзбекистондаги барча комсомол-ёшларга қарата ёзган тарихий мактубида, жумладан бундай дейилган:

«Азиз ўртоқлар!

Босмачилар шайкаларининг қолдиқлари ўзларининг шармандаларча маҳв бўлиши муқаррар эканлигини фаҳмлаб, деҳқонларнинг, Коммунистик партия, Коммунистик Ёшлар Союзининг энг яхши фарзандларини ваҳшиёна суратда қийнаб ўлдирмоқдалар.

Жон талвасасида қолган босмачилар 1925 йил 1 декабрда Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи Марказий Комитетининг инструктори ўртоқ Абдулла Набиевни Шеробод шаҳридан Бойсун районига комсомол ташкилотларининг ишларини текшириш ва уларга ёрдам бериш учун кетаётганида ваҳшиёна суратда ўлдирдилар. Бу қайғули ҳодиса жони халқумига келиб қолган босмачиларга қарши ғоят шафқатсиз кураш олиб бориш ва уларни батамом тугатиш учун чақириқ бўлиши лозим.

Босмачилар бизнинг сафимиздан яна бир энг яхши комсомол аъзосини тортиб олди. Аммо бу нарса қишлоқдаги ёш авлодни Ленин руҳида тарбиялашдан бизни тўхтатиб қололмайди ва бизни чўчита олмайди.

Ўртоқ Набиевнинг ўлими бизнинг сафимизни янада мустаҳкамлайди ва қалбимизни Ильич ишини қаттиқ туриб, оғишмай давом эттиришга тайёр туриш учун революцион — коммунистик умид билан тўлдиради.

Ўртоқ Набиевнинг ўлими муносабати билан биз Коммунистик партия ва Қизил Армия билан биргаликда, Совет ҳокимиятининг душманлари бўлган босмачиларга раҳмсиз суратда кескин зарба бериб, уларни бутунлай йўқ қилишга тайёр эканлигимизни билдирамиз. Босмачиларнинг ҳалокати муқаррар ва биз бу ишни тезлаштирамиз.

Қадрли ўртоқ Набиев, сенинг хотирангни абадий ёдимизда тутамиз, сенинг ишинг — бизнинг ишимиздир ва бу ишни биз, сенинг ўзингдек, жасурлик билан, қўрқмай амалга ошириш учун қасамёд қиламиз!

Босмачиларга шафқатсиз ўлим!»

Иккинчи ҳужжат комсомол қиз Зоҳида Ҳасанованинг жанговар ҳаёти ва фаолиятига тааллуқли бўлиб, бу ҳужжат «Жаҳоннома» («Вокруг света») журналининг 1927 йил 3-сонида эълон қилинган:

«Зоҳида Ҳасан қизи Қашқадарёнинг Ғузор районида 1903 йилда дунёга келиб, ёшлик даври меҳнат, кулфатлар ичида ўтади.

1915 йилда амир қушбегиларидан Очилбек Зоҳидани зўрлаб хотин устига хотинликка олади. Раҳмсиз жафолар, ҳақсизликларни кўрган Зоҳида 1917 йилда эридан қочади. Шу йили бошланган Бухородаги инқилобий ҳаракат таъсири остида Зоҳида инқилобчилар сафига ўтади. Шу кундан бошлаб, Зоҳида Ҳасан қизида тушунча ўса боради ва саводини чиқаришга ҳам ҳаракат қилади. 1918 йилда Ёшлар Союзига киради.

Октябрь инқилоби вақтида Зоҳида бошлаб қизил партизанлар ва кейин Қизил аскарлар билан бир қаторда Колчак, Деникинларга қарши курашади. 1921 йилда Зоҳида босмачиларга қарши курашиш учун Бухорога ҳарбий полк билан келади. 1922 йилда полк Самарқандга қайтади, шу вақтларда Зоҳида эскадрон разведкасининг бошлиғи бўлиб хизмат қилади. Бироқ, Уратепа тоғларида юз берган босмачилар билан бўлган тўқнашувда душман қўлига асир тушиб, дом-дараксиз бўлиб кетади. Босмачилар унинг беш-олти ерини жароҳатлайдилар. Чап қўлини қирқиб ташлайдилар. Тили ва кўкрагини кесадилар. Зоҳиданинг ўлганига ишонган ваҳшийлар уни тоғ этагига ташлаб кетадилар. Зоҳидани қизил аскарлар оғир ҳолатда топиб оладилар. Уни даволаш учун дарҳол Москвага юборишади. Касалхонада ётиб чиққандан кейин Зоҳида ҳукумат томонидан ўқишга юборилади. У, Москвадаги ҳарбий-сиёсий мактабда икки йил ўқиди.

Зоҳида Иттифоқ Марказий Ижрокомининг III-сессиясига ҳукумат томонидан чақирилди. Олий Ҳарбий Совет Зоҳиданинг кураш йўлида кўрсатган фаолиятини эътиборга олиб, унга қаҳрамонлик нишони тақдим қилди ва жанговар Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади».

Ўзбек халқининг ўз ҳаётини коммунизм ишига бағишлаган жасур фарзандлари — Абдулла Набиев ва Зоҳида Ҳасанова номи ҳамиша авлодларимиз ёдида сақланади.

Адҳам РАҲМАТ.

● ● ● ● ● ●

КОМСОМОЛ ҳамиша олдинги марраларда, коммунистик жамият қурилишининг энг масъулиятли участкаларида меҳнат қилади. Ундан ҳеч қандай иш қочиб қутула олмайди. Чунки, у Ленин авлоди, Ленин ишларининг давомчисидир. Мазкур суратдаги қалби оловлар — Тошкент трактор-йиғув заводининг илғор ишчилари (чапдан) З. Паришкуро, А. Ғалибоев, Т. Қулмуҳамедов, В. Тимофеев, В. Соколова, Х. Аҳмаджонов, М. Каримов, Э. Абдукаримов, Р. Раҳимовалар ҳам ана шундай комсомоллардан.

И. Глауберзон фотоси.

ЁШЛИК ТЎЛҚИНИ

ШАҲАР комсомол комитети ходимлари орасида «Комсомол-ёшлар эстрадаси ансамблини тузсак қандай бўларкин» деган ҳавас туғилиб қолди. Уни дарҳол кўпчилик қўллаб-қувватлади. Янги ансамбль тузилиб, унга «Ёшлик» номи берилди.

«Ёшлик»ка шаҳарнинг комсомол-ёшлари иштиёқ билан қўшилдилар. Қизғин ижодий фаолият бошланиб кетди. Ансамблга шаҳар музика мактабининг талантли ўқитувчиси ўртоқ В. Панов бадиий раҳбар қилиб тайинланди.

Ҳозир ансамблнинг бир неча бўлимлари бор. Ёш музикачилар бўлимида турли инструментларда куйлар ижро этилади. Вокаль бўлимида аксари қизлар қатнашмоқда. Декламация бўлимида эса ҳаваскор ёш қаламкаш йигит-қизлар шеър ўқишади, поэма ва ҳикоялар монтажини тайёрлаб томошабинларга тақдим этади. «Ёшлик» қошида яқинда драматургия бўлими ҳам ташкил этилади.

«Ёшлик» ўз олдига қўйган вазифаларни маҳорат ва уюшқоқлик билан адо этяпти. Ёш ижрочиларнинг қўшиқ ва куйлари, рақс ва декламациялари мисли баҳор сабосидек ҳар бир қалбни тўлқинлантиради. Шунинг учун ҳам бу коллектив бутун шаҳар меҳнаткашлари томонидан қизғин кутиб олинмоқда. Чунки улар турли корхона клубларида ўз санъатларини тез-тез намойиш қилмоқдалар.

— Биз ўз фаолиятимизни эндигина бошладик, — дейди Руслан, — ҳали орзуларимиз чексиз.

Ҳ. ЛУТФУЛЛАЕВА.
Қарши шаҳри.

БАҲОР ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ

ЛАВҲА

ҚУЁШНИНГ илк нурлари сершох дарахтларнинг учини тилла рангга бўяди. Шамол эсиб, ниҳолларнинг япроқларини шитирлатди. Томда тунаб қолган қизлар уйғониб, кўзларини ишқалаганича пастга, ҳовлига қарашди. Жон зоти кўринмайди. Ҳаммаёқ бесаранжом, ўчоқ бошида идиш-товоқлар сочилиб ётибди.

Чиннихон тунги тўс-тўполонни эслади. Босмачилар шаҳар четидаги ўнга яқин хонадонни талаб кетишди. Яхшики, Чиннихоннинг ойиси Тўрахон опа ҳовлида ётиб қолмаган эди. Қишлоқ активлари ўзларини босмачилар ҳужумидан ҳимоя қилиб, кўпинча тунлари уйларига келмас, комсомол ва фирқа идораларида ётиб қолишарди.

Чиннихон синглиси Жўрахоннинг қўлидан етаклади, чор атрофга ташвишли боқиб, аста томдан тушишди. Қизлар жилдираб оқаётган ариқ лабида юз-қўлларини ювишди-да, қаердандир бир бурда қотган нон топиб тамаддиқ қилиб олишди. Шу пайт комсомол формасида кийинган, чарм пиджагидан тасма ўтказиб, кичкина тўппонча тақиб олган, бошига қизил дурра танғиган Тўрахон опа келиб қолди. У Қўқонда камбағалларга ёрдам бериш комитетида ишлар, кишиларни озиқ-овқат билан таъминлашда қатнашар, аёлларни жамоат ишига тортиш учун ҳовлима-ҳовли юрарди.

Тўрахон опа қизларини қучоқлаб, пешанасидан ўпди.

— Уйинг куйгур босмачиларнинг дастидан сизлар билан бир чақчақлашиб ўтиролмайман ҳам, — ғазабланиб гапирди Тўрахон опа. Сўнг яна сўради, — кеча кўрдингларми, аблаҳлар комсомол қиз Саодатни ўлдириб, гузардаги тутга осиб кетишибди. Душман маккор, жуда эҳтиёт бўлинглар. Айтгандай ёнғинни ўчирдингларми?

— Ҳа, ўчирдик бир амаллаб. Комсомоллар-ку тиним билмайди. Лекин янги аъзоларни тортиш қийин бўляпти, — очиғини айтди Чиннихон.

Тўрахон опа қизларини интернат йўлигача кузатиб қўйиб, ўзи яна шошилганча қайси бир маҳаллага кетди.

— Ҳали комсомолларингни сарой ёнига бошлаб келгин, — деди йўлда кета туриб Тўрахон опа.

Ўша пайтлар инглиз қуроляроғлари билан иш кўрган Қўқон мухторияти тарафдорлари шаҳарга ўт қўйган, хонадонларни вайрон қилган эдилар. Чиннихон, Жўрахон ва бошқа биринчи комсомоллар кўпинча ойинлари Тўрахон опа, фирқа аъзолари билан юриб, ёнғинда қолган жабр-дийдаларга ёрдамлашар, улар учун озиқ-овқат, кийим-кечак йиғишарди.

Шу ишлар билан кўчама-кўча юрган Чиннихон ва Жўрахонга маҳалла руҳонийлари тишларини ғижирлатиб, еб юборгудай қарашарди. «Аттанг, менинг қизларим эмас-да, бўлмаса, шу бугун тошга бостириб ўлдирардим», дейишарди улар. Ўзларининг қизларига эса остона ҳатлатиб кўча юзини кўрсатишмасди.

* * *

...Қорақарға тоғларига оқшом чўкди. Қуёш ботиб, атрофга кулранг парда тортилганида, тоғ оралигидан илон изи бўлиб ўтган ёлғизоёқ йўл янада ваҳимали кўринади. Лекин шу йўлдан бугун бир тўда отлиқлар ҳеч нарсадан ҳайиқмай, Ҳамза шеърига ёзилган ашулани аста хиргойи қилиб кетишяпти. Бу қизларнинг майин овози ҳам тоғ-тошларда акс-садо таратиб, жаранглаб, салобатли эшитилади.

Дастлабки комсомоллар ўша пайтда шундай машаққатли, ёлғизоёқ йўллардан боргандлар. Шунинг учун бу комсомолларнинг ўша пайтлардаги оддий ишлари ҳам, уларнинг майин овоздай жарангдор, қудратли кўринади.

Отлиқ комсомоллар синфий кураш қизиган Зарафшон водийсига партиянинг коллективлаштириш сиёсатини оммага тушунтириш учун боришяпти. Отнинг жиловини маҳкам тутган Чиннихон дугоналарининг қўшиғига қулоқ солиб борарқан, бундан беш-олти йил муқаддам уларга шу қўшиқни ўргатган Ҳамза Ҳакимзодани, Мария Кузнецовани, Қори Ёқубовларни ўйларди. Маҳаллаларда хотин-қизларни тўплаб, уларга озодлик йўлини кўрсатиб, концертлар қўйишганини ўйларди. Туркистон комсомоли Марказий Комитетининг жанговар топшириқларини қандай бажарганларини ўйларди.

Чиннихоннинг хаёлида яна ўша йиллар жонланди. Чиннихон интернатнинг 4- синфида ўқиб юрганидаёқ, маҳаллаларда хотин-қизларни тўплаб, уларга савод ўргатарди. Кейинроқ Чиннихон шу 5- интернат-мактабда муаллима ва мудира бўлиб ишлади.

Туркистон комсомолининг Марказий Комитети 1924 йилда бир гуруҳ фаол комсомоллар қаторида Чиннихонни ҳам Ватанимиз пойтахтига ўқишга юборди. У Москвада ишчи факультетида ўқир экан, жамоат, комсомол ишларига шўнғиган эди. Машҳур стачкалар бешиги Красная Пресня район комсомол комитети пленумининг аъзоси Чиннихон корхоналарда, мактабларда ўтказилган мажлис, конференцияларда ёрқин нутқ сўзлади. Ёшларнинг ишларига, ўқишига ёрдамлашди.

Чиннихон 1927 йилда ишчи факультетини тамомлаб, Ўзбекистонга қандай қайтганини эслади. Республика комсомоли Марказий Комитети уни Қўқонга, эски шаҳар район комсомол комитетининг секретарлиги вазифасига юборди. Ўзбек қизларидан Ўзбекистонда биринчи комсомол райкоми секретари бўлган Чиннихон олдида улкан вазифалар турарди. Паранжига қарши ҳужум, хотин-қизларни асрий қуллиқдан озод қилишдай буюк революцион вазифани амалга оширишда Чиннихон Қўқон комсомолларига раҳбарлик қилди. 1928 йилда Чиннихон комсомоллар съездида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига аъзо бўлди...

Қандайдир хавфдан чўчиган отларнинг қаттиқ кишнаши Чиннихоннинг хаёлини бўлди. Комсомоллар тоғ йўлининг ўртасига етганда бирдан босмачиларнинг пистирмасига дуч келиб қолишди. Қизлар ҳам, уларни кузатиб келаётган қизил аскарлар ҳам дарҳол отларидан сакраб тушиб, ҳимояга шайландилар. Тасир-тусир отишма бошланиб кетди. Лекин босмачиларнинг қора малахдай кўпайганлиги туфайли комсомоллар пистолет ва милтиқларидан отиша-отиша, панароқ жойга, ғорга чекиндилар. Уларни олдиндан ҳам, орқадан ҳам босмачилар ўраб олган эди. Комсомоллар сафи сийраклашиб қолди.

Тоғ оралигида комсомоллар тўрт кун қуршовда қолиб кетишди. Озиқ-овқат аллақачон тамом бўлган. Бир қултум сув анқонинг уруғи. Лекин улар бошларини қуйи солмадилар. Чунки зўр мардлик кўрсатиб қуршовни ёриб ўтиб кетган икки қизил аскарга, дўстлар ёрдамига умид боғлашарди.

Қуршовнинг тўртинчи куни. Чиннихон ҳолдан тойган ўртоқларига қараб ачинар, ғорнинг тешигидан олисларга боқарди. Ана, узоқдан чанг-тўзон кўтарилиб, яқинлашиб келаётган отларнинг дупур-дупури эшитила бошлади. Ҳамма ҳаяжон билан йўлга тикилганча сукут сақлаб туришарди.

Отлиқлар етиб келмасданоқ отишма бошланиб кетди. Жанг шиддатли тус олди. Босмачилар охири чидаш беролмай, жон талвасасида қоча бошладилар. Қизил аскарлар босмачиларни қувиб, олдинга кетдилар.

Зарафшонда одамлар тўпланиб, катта митинг бошланди. Чиннихон ва Жаҳон опалар бирма-бир сўзга чиқиб, аҳолига коллективлаштиришнинг аҳамиятини тушунтирдилар. Аҳоли ўртасига суқулиб кирган қулоқлар шу ерда ҳам норозилик билдириб, тўс-тўполон кўтардилар.

Қаҳратон қиш кетидан муқаррар баҳор келганидай, янги озод ҳаёт ҳам жаҳолат, қашшоқлик музларини эритиб, шаҳар ва қишлоқларга ҳусн киритиб келарди...

Бир оила аъзолари Тўрахон, Чиннихон, Жўрахонлар ана шу янги ҳаёт баҳоридан дарак берувчи дастлабки қалдирғочлар эди.

Яқинда Ўзбекистон радиосидан республика Министрлар Совети маҳаллий бўлим инспектори Чиннихон Иброҳимованинг овозини эшитиб қолдим. У «Ёшлик» студиясидан алангали йиллар ҳақида ҳикоя қиларди...

Маҳкам МАҲМУДОВ.

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ УЧАСТКАЛАРДА

УСМОНЖОН Азимов раҳбарлик қилаётган ёшлар бригадаси Жиззах районидаги «Зарафшон» колхозининг машъал бригадаларидан ҳисобланади. Бу бригада ёшлари ҳар йили жонажон Ватанимизга мўл-кўл «оқ олтин» дурдонаси етказиб бермоқдалар.

Бригадада етти йилликнинг олтинчи йилида ҳар гектар ердан 39 центнердан ошириб «оқ олтин» йиғиб олинди. Меҳнатда тобланиб бораётган бригада комсомол-ёшларининг аҳди бу йил гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» кўтариш. Шу туфайли бригадада эрта баҳорда ерга уруғ ташланиб, қисқа муддатда тўла ундириб олинди. Шу кунларда бригада майдонлари кўм-кўк яшил квадратлар билан қопланган. Ҳар гектар ерда 100-110 минг тупдан кўчат бор. Бу бригада ёшларининг тўла гектар учун кураш олиб борганликларини кўрсатади.

Бригадада ғўзани озиқлантириш ва суғориш ишлари ҳам агротехника талабларига мувофиқ олиб борилмоқда. Биринчи озиқлантириш ғўза икки-уч чинбарг чиқарганда ўтказилди. Бу самарали натижа бериб ғўзалар барқ уриб ўсмоқда. Шу кунларда бригадада иккинчи озиқлантиришга қизғин тайёргарлик кўрилаётир.

Куннинг исиб бориши ғўзани оби-тобида суғоришни талаб этмоқда. Суғориш ишлари тупроқнинг намига, ўсимликнинг ҳолатига қараб, шунингдек эгатларнинг узунлиги, майдонларнинг рельефи ҳисобга олинган ҳолда табақалаштирилиб ўтказилмоқда. Суғориш ишларида миришкор сувчи Аҳмаджон Ботиров зўр ғайрат кўрсатмоқда. У ғўзаларнинг ҳолатига қараб қайси картадаги ғўза сув талаб бўлса даставвал ана шу карталарга сув тарамоқда.

Райондаги «Зарафшон» колхозининг Меҳри Эрматова, «Москва» колхозининг Салоҳиддин Шаропов ва Гулистон районидаги «Мирзачўл» совхозининг Гулзода Анорқулова ўртоқлар бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаларида ҳам ғўза парвариши қизғин давом этмоқда. Бу бригадаларнинг фидокор ёшлари ҳал қилувчи участкаларда ишлаб, келгусида ҳар гектар ердан 25-30-40 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашмоқдалар. Шу кунларда бригада майдонларидаги ғўзалар шоналаяпти. Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллиги юбилейини комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари ана шундай катта ютуқлар билан кутиб олмоқдалар.

З. ОТАХОНОВ.

БУГУН — БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ

КЕЛАЖАГИМИЗ, ИСТИҚБОЛИМИЗ

ҲАЁТ ГУЛШАНИ

Сўлим боғ. Дарахтлар шабадада аста тебранади. Гулларнинг ёқимли ҳиди ҳаммаёқни қоплаган. Бу боғ Оқтепа массиви эркатойларининг доимий сайргоҳи.

— Боғчамиздаги беш группада икки юздан ортиқ эркатой тарбияланяпти, — дейди боғча мудираси Тамара Павловна Ивашова. Тарбиячиларимиз меҳрибон кишилар. Болалар уларни ўз оналаридек кўришади.

Боғчада болаларга меҳнат тарбияси беришга алоҳида аҳамият берилади. Дастлаб болалар ўз-ўзига хизмат қилишга, қўл меҳнатига, ўсимлик ва ҳайвонларни парвариш қилишга ўргатилади.

Мана, болаларнинг ечиниш хонаси. Бу ерда ҳар бир бола учун алоҳида шкаф, кийим илгичлар бор. Ундан кўркам залга ўтилади. Залда кўзни қамаштирувчи ҳар хил ўйинчоқлар, аквариумлар, музика асбоблари... Хуллас, тарбияланувчилар учун ҳамма нарса муҳайё.

Овқатланиш хонасида эса қатор стол ва стуллар. Столлар устида чиройли салфеткалар. Бу ерда болаларнинг ўзлари галма-гал навбатчилик қилишади. Уларнинг ишларига эса тарбиячи опалари ҳар куни баҳо қўйиб боради.

Ана, музика раҳбари Лидия Ивановна Гулушкова болаларга таниш куйини чала бошлади. Улар ҳам катта давра қилиб, «Бизнинг боғча» ашуласини айтишди. Музиканинг оҳанги ўзгарди. Навбат рақкосаларга. Қизлар ҳам саҳнага чиқишга тайёрланиб турган артисткалардай шай бўлиб туришган экан, рақсга тушиб кетдилар.

Ноиба Тошхўжаева, Бахтиёр Шарипов, Наташа Молочновалар «1 Май», «Байроқча», «Юлдузча» деган шеърларни ёддан айтиб беришди. Болалар ўйнаб бўлишгач, гулларга сув қуйдилар. Уларни меҳр билан парвариш қиладилар. Ҳар куни эрталаб эса меҳрибон тарбиячи опалари раҳбарлигида бадантарбия қилишади.

Боғчанинг мактабга тайёрлов группасида кўп йиллик иш тажрибасига эга бўлган олий маълумотли Вера Николаевна Барабанова тарбиячилик қилади. Ишбилармон Вера Николаевнанинг тарбиясини олган болалар мактабда ҳам фанларни пухта ўзлаштириб, яхши ўқийдилар. Утган йили боғчадан қўшни 157-мактабга узатилган Машҳура Ҳатамова, Саида Зуфарова, Сайдалим Қосимовлар биринчи синфни аъло баҳолар билан тугатдилар.

— Болаларнинг хотираси, — дейди кичик группа тарбиячиси Лариса Александровна Тимофеева, — жуда ўткир бўлади. Боболаримиз шунинг учун ниҳолни бошдан асра, болани ёшлигидан асра деб бекорга айтмаганлар. Болаларнинг ёшликдан одобли, яхши хулқли бўлишида биз тарбиячилар ҳам масъулият ҳис этамиз.

Боғча мудираси Тамара Павловна тарбиячиларнинг энг яқин маслаҳатгўйи ва устозидир. У тарбиячиларга план тузиш ишларида, машғулотларни ташкил этишда ва қўлланмалардан фойдаланишда яхши ёрдам беради. Уртоқ Ивашова, Анна Васильевна Полосина, Софья Алексеевна Мусина, Елизавета Алеевна Шайдулина каби ёш тарбиячиларга ўз иш тажрибасини моҳирлик билан ўргатаётир. Боғчанинг таклиф ва мулоҳазалар дафтарида ўз кучини, билимини эркатойлар тарбиясига бағишлаган жонкуяр тарбиячилар адресига айтилган жуда кўп илиқ, самимий сўзларни ўқидик.

Болаларнинг соғлом ўсишларини врач Мария Абрамовна Тулчинская ва ҳамшира Татьяна Петровна Гройсманлар назорат қилиб туришади.

Биз ҳикоя қилаётган Оқтепа массивидаги 241-болалар боғчасида коммунизм фарзандлари ана шундай тарбияланмоқда.

Клара ШУКУРОВА.

Суратда: Тошкентдаги 241-болалар боғчасида тарбияланаётган бахтиёр эркатойларни кўриб турибсиз.
И. Глауберзон фотоси.

ҚУВНОҚ БОЛАЛИК

1 июнь—болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни ҳар йили бизнинг мамлакатимизда зўр тантана билан нишонланади. Чунки бизда фарзанд ота-она учун, давлат ва халқ учун бахт-қувонч, келажакнинг давомчиларидир.

Ана шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз ёш авлодни соғлом, илмли кишилар бўлиб етишиши учун бутун имкониятларни яратиб берган. Биргина Тошкент шаҳрининг ўзида 89 та болалар яслиси бўлиб, унда 11544 ўғил-қизларимиз тарбияланяпти. 322 та болалар боғчаси ва болалар комбинати ҳам жажжилар ихтиёрида. Шаҳримиздаги кундузги 8 йиллик ва тўлиқ ўрта мактаблар қучоғида 191171 ўқувчи билим олмоқда. Булардан ташқари шаҳримизда бир неча пионер саройлари, санаторийлар, туристик базалар, театрлар, кутубхоналар ва бошқа жуда кўп болалар ташкилотлари бахтли фарзандларимиз учун хизмат қилмоқда.

С. СУЛТОНОВ,
ўқитувчи.

КАТТА ҒАМХЎРЛИК

Жонажон партия ва ҳукуматимизнинг катта ғамхўрликларидан баҳраманд бўлаётган фарзандларимиз йил бўйи қунт билан ўқишди, билимларини бойитишди. Энди ёзги каникул бошланади, улар лагерларда хордиқ чиқарадилар, саёҳатларга борадилар, янги ўқув йилига куч тўплайдилар.

Бизнинг «Спутник» лагеримиз ҳам болаларимизнинг ана шундай севимли жойларидан бири бўлиб, у бундан атиги беш-олти йил аввал барпо этилган эди. Кейинги йилларда лагеримиз кенгайди, ҳозир сатҳи 70 гектардан ортиқдир.

Лагерда 30 минг тупга яқин мевали ва манзарали дарахтлар экилган. 6 та павильон, сув бассейни, ёзлик кинотеатр, 500 ўринли очиқ концерт зали, волейбол, футбол майдони, 2 гектарли ёш мичуринчилар тажриба участкаси болалар ихтиёрига бериб қўйилган. Лагерь територясида ёзга тайёргарлик билан боғлиқ анчагина ишлар қилинди. 1500 метр узунликдаги йўлкага асфальт ётқизилди. Қўшимча электр ва радиоточкалар ўрнатилди.

Лагеримизда ҳар йили 700-800 пионер ва ўқувчи ҳордиқ чиқаради. Бу йил эса 3 сменада 900 ўғил-қиз дам олади. Бунинг учун анча тайёргарлик кўрдик. 750 сўмлик янги инвентарлар сотиб олинди. Койкалар сони кўпайтирилди. Лагерда областимизнинг Вобкент, Қоракўл, Ромитан, Навоий, Когон, Бухоро район мактабларининг ўқувчилари дам олишади.

Хуллас, болаларимизнинг яхши дам олиб, чиниқишлари учун куч, ғайратимизни аямаймиз.

М. ХОЛИҚОВ,
Бухоро область матлубот жамиятининг инспектори, «Спутник» пионерлар лагерининг мудири.

РАҚАМЛАР ТИЛИ БИЛАН

Бизнинг давлатимизда болалар тўғрисидаги ғамхўрлик бола туғилмасдан олдин онанинг саломатлигини муҳофаза қилишдан бошланади. Она ҳомиладор бўлганида ва туққанидан кейин ҳақ тўланадиган 112 кунлик қўшимча отпуска олади.

●

Мамлакатда болаларни даволовчи ва касалликнинг олдини олувчи медицина муассасаларининг кенг системаси вужудга келтирилган. Фақат 1964 йилнинг ўзида бизда қарийб 55 минг ўринли янги касалхона муассасалари қурилди.

●

СССРда 18 ёшгача бўлган йигит ва қизлар учун 6 соатлик иш куни жорий қилинган ва уларга катталарга қараганда анча узоқ муддатли отпуска берилади.

●

СССРда туғилиш борган сайин кўпайиб, ўлиш камаймоқда. 1913 йилдагига нисбатан СССРда болаларнинг ўлиши 8 баравардан кўпроқ камайди.

ЎН МИНГИНЧИ МАШИНА

«Ташсельмаш» заводида «ХТ-1,2» маркали терим агрегатлари ишлаб чиқарилаётганига кўп вақт бўлгани йўқ. Машинасозлар такомиллаштирилган «зангори кема»лар тайёрлашни кенг йўлга қўйиб, ҳозирнинг ўзида улардан ўн мингтасини мамлакатимиз пахтакорларига жўнатдилар. Машинанинг ишчи қисмларини такомиллаштиришга қаратилган бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Натижада «ХТ-1,2»нинг хизмат кўрсатиш муддати икки йилдан тўрт йилга узайтирилди.

Г. ДЕМИДОВ.

РАҲМАТИЛЛА ОРТИҚОВ

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Раҳматилла Ортиқов узоқ давом этган касалликдан кейин 1965 йил 29 майда вафот этди.

Ўртоқ Р. Ортиқов 1899 йили Андижон областининг Короскон қишлоғида туғилди. У меҳнат фаолиятини 1915 йилдан бошлаган.

Раҳматилла Ортиқов қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришнинг актив иштирокчиларидан эди. У 1929 йили биринчилар қаторида Янгиқўрғон районидаги «Социализм» қишлоқ хўжалик артелига кирди ва тезда шу колхозга раис қилиб сайланди. У 1963 йилгача яъни пенсияга чиққунча шу райондаги «Социализм» ва «Москва» колхозларига раҳбарлик қилди. Ўртоқ Р. Ортиқов 1930 йилдан КПСС аъзоси.

Раҳматилла Ортиқов колхоз ишлаб чиқаришининг талантли ташкилотчиларидан эди. Пахтачиликни ривожлантиришдаги хизматлари учун ҳукумат мукофотлари билан тақдирланди. Унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

Раҳматилла Ортиқов умумхалқ ҳурматини қозонди ва Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайланди.

Колхоз ишлабчиқаришининг ажойиб ташкилотчиси, халқнинг содиқ фарзанди Раҳматилла Ортиқовнинг сиймоси хотирамизда абадий сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ХАЛҚАРО ОБЗОР

БИРДАМЛИК КОНФЕРЕНЦИЯСИГА

ВЦСПС секретари К. А. Гусейнов бошчилигидаги совет касаба союзлари делегацияси 30 майда Москвадан Ханойга жўнаб кетди. Делегация Жанубий Вьетнам меҳнаткашлари ва халқи билан бирдамлик халқаро касаба союз комитети иккинчи конференциясининг ишида қатнашади.

ВЦСПС секретари К. А. Гусейнов ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: Биз Американинг Ҳинди-Хитойдаги агрессиясига қарши яна норозилик билдирингиз ҳамда, жабр-дийда Вьетнам тупроғидан барча қўшинларнинг дарҳол олиб чиқиб кетилишини қатъиян талаб қилингиз, деб миллион-миллион совет кишиларининг берган наказини Ханойга олиб кетяпмиз.

ВЦСПС Вьетнам халқининг адолатли курашини қувватлаб, деди К. А. Гусейнов, АҚШнинг Вьетнамдаги агрессия ҳаракатларига қарши норозилик билдираётганимизни, қаҳрамон Вьетнам халқини қўллаб-қувватлаётганимизни биргаликда баён қилайлик, деган таклиф билан Франция, Италия, Япония, ГДР, Польша, Чехословакия ва бошқа мамлакатлардаги касаба союз марказларига мурожаат қилди. (ТАСС).

БОЛИВИЯДАГИ ВОҚЕАЛАР

Сўнгги кунларда Боливияда шиддатли воқеалар бўлиб ўтди. Бу воқеалар 17 майда эълон қилинган ялпи забастовка билан бошланди. Забастовкада кончилар, саноат корхоналарининг ишчилари, темир йўлчилар, нефтчилар ва ўқитувчилардан 27 минг киши қатнашди. Забастовка мамлакатнинг бутун амалий ҳаётини сусайтириб қўйди. Ялпи забастовканинг сиёсий характерга эга эканлиги бўртиб, кўриниб турди. Бу забастовка, бир томондан иш ташлаганлар билан, иккинчи томондан ҳукумат қўшинлари ва полицияси ўртасида шиддатли жанглар бўлишига олиб келди.

Боливия кончилари федерациясининг раҳбари, республиканинг собиқ вице-президенти Хуан Лечиннинг мамлакатдан бадарға қилинганлиги забастовка учун бевосита баҳона бўлди. Ҳақиқатда эса генерал Рене Баррьентос бошчилигидаги ҳарбий хунта ўтказиб келаётган халққа қарши сиёсат омманинг ғалаён кўтаришига сабаб бўлди. Утган йил ноябрь ойидаги давлат тўнтариши натижасида ҳокимият тепасига чиқиб олган хунта меҳнаткашларнинг ҳуқуқларига ҳужум қилишни кескин кучайтириб юборди. Натижада нарх-наво оша берди ва ишсизлик кўпая берди, кенг халқ оммасининг бусиз ҳам жуда мушкул бўлган аҳволи беш баттар ёмонлашди. Демократик ҳуқуқлар тағин ҳам кўпроқ даражада чеклаб қўйилди.

Хунта найзаларнинг кучига таянди. У ўзининг сиёсий мухолифларидан ўч олди, уларни репрессияларга дучор қилди, турмаларга ташлади. Ҳукмрон доиралар ўз бебошлигини хаспўшлаш учун Латин Америкасида яхши маълум бўлган найрангни ишлатди — гўё ҳукуматга қарши уюштирилган фитна фош этилди, деган овоза тарқатди. Бу гал хунта ана шу фитнада Хуан Лечин қатнашганлигини айтди. Мана шу баҳона билан уни мамлакатдан бадарға қилди.

Боливия касаба союзларининг уюшмаси «Сентраль обрера Боливиана» билан Боливия кончилари федерацияси ҳукумат маъмурларининг ўзбошимчалигига ялпи забастовка эълон қилиш билан жавоб бердилар. Бу — мамлакат тарихидаги энг катта забастовкалардан бири бўлди. Забастовкачилар Хуан Лечиннинг мамлакатга қайтариб келтирилишини, ҳарбий хунтанинг истеъфо беришини, демократик сайловлар ўтказишни, бир қанча бошқа шартларни бажаришни талаб қилдилар. Айни маҳалда бутун мамлакат бўйлаб оммавий-сиёсий намойишлар тўлқини қулоч ёзди. Пойтахт Ла-Пас шаҳрида «Яшасин ишчи-деҳқон ҳукумати!» деган шиор остида ўн минг кишилик намойиш бўлиб ўтди.

Меҳнаткашларнинг ғалаёнларини бостириш учун ҳарбий хунта мамлакатда қамал ҳолати жорий қилди. Ҳаракатнинг жуда ҳам кенг қулоч ёзишидан хавотирланган хунта, ҳатто ҳарбий ёрдам сўраб, Аргентина ҳукуматига мурожаат қилди.

Руда конлари районлари ва мамлакат пойтахти шу кунларда шиддатли жанггоҳларга айланиб кетди. Неча ўнлаб кишилар ўлдирилди, юзлаб кишилар ярадор қилинди. Кўпгина касаба союз арбоблари ва сиёсий арбоблар турмаларга ташланди. Америка матбуоти ва шу матбуотнинг хўжайинлари Боливия ҳарбийлари ҳамда реакциясининг ўзбошимчалигини ҳар тарафлама рағбатлантириб турди. «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаси ишчиларни «қурол кучи» билан яксон қилишга ошкора даъват этди.

Бироқ, репрессияларга, барча кончиларни ишдан бўшатиш тўғрисидаги дўқ-пўписаларга қарамай, хунта забастовкачиларнинг қаршилигини синдира олмади. У, забастовкачилар билан музокаралар олиб боришга ва яраш битими тузишга мажбур бўлди. Аммо, қўшинлар билан ишчилар ўртасидаги қуролли тўқнишлар яраш битими тузилганидан кейин ҳам давом этмоқда. Мамлакатдаги аҳвол кескинлигича қолмоқда. Хунтанинг яраш битимидан фойдаланиб, яна ҳужум бошлашга тайёргарлик кўриб олиши эҳтимолдан холи эмас.

И. ЛАПИЦКИЙ,
М. АРТЮШЕНКОВ.
(ТАСС).

ЯНА БИР ҒОЛИБОНА ҚАДАМ

Якшанба куни жаҳон чемпионатининг саралаш матчида СССР терма командаси Уэльс футболчилари устидан 2:1 ҳисоби билан ғалаба қозонди.

* * *

Якшанба куни Руминия ва Чехословакия футболчилари ҳам жаҳон биринчилиги учун саралаш матчини ўтказишди. Руминия терма командаси бундан аввалги жаҳон чемпионатининг «кумуш» совриндори Чехословакия командасини ўз майдонида 1:0 ҳисоби билан ютди. (ТАСС).

«ТИРИЛГАН» МУРДАЛАР

«Қимматли дадажоним Генрих Мюллер 1900 йил 28 апрелда туғилган, 1945 йили май ойида Берлин яқинида ҳалок бўлган».— Берлин қабристонидаги бир мармар тошга мана шундай деб ёзиб қўйилган. Берлин судининг вакиллари мазкур қабрни очганларида, у ердан номаълум уч кишининг жасади топилди. Лекин бу қабрда ҳарбий жиноятчи, гестапо шефи Генрих Мюллернинг жасади йўқ эди. У ҳам миллионларча кишиларни йўқ қилиб юборган ҳарбий жиноятчилар каби ғойиб бўлган эди.

Яқинда «Нью-Йорк Таймс» газетаси урушдан кейин йирик нацистлардан тахминан 1000-1800 киши «дом-дараксиз йўқолган» деб хабар тарқатди. Улардан кўпчилиги Ғарбий Германия, Яқин Шарқ ва Жанубий Африкада яшириниб юрибди.

Хўш, ҳарбий жиноятчи, ўлим лагерларида минглабча кишиларнинг ўлимига айбдор бўлган «қимматли дадажон» гестапочи Мюллерга нима бўлган?

Мюллер урушдан кейин ўзининг эсэсчи қора мундирини гражданлик кийимига алмаштириб, Ян Белинск фамилияси билан лодзилик «поляк» бўлиб олди. Римга бориб, немис монастирларидан бирига жойлашди. 1945 йил декабрида Мюллер Испанияга келади. Бу ерда сохта фамилия билан яшириниб юрган бельгиялик нацист Леон Детрель унга мустаҳкам яшириниб олишга ёрдам берди. Кейин Мюллернинг изи Жанубий Америка билан Африкада топилди.

Мюллер ғойиб бўлди. У ҳозир қаердалиги маълум эмас. Биз унинг Берлиндаги қабри сохта эканлигини биламиз, холос.

...Гитлернинг шофери Эрих Кемпке Америка разведкасининг офицерларига нацистлар партиясининг бошлиғи Мартин Борман ҳалок бўлган, деб айтган. «Гитлерюгенд» раҳбарларидан бири Артур Аксман, ҳар ҳолда топилмаган бўлса ҳам, «Борманнинг жасадини ўз кўзим билан кўрганман», деб қасам ичган.

Собиқ испан дипломати Алькасар де Веласко мухбирларга 1946 йилнинг май ойида Борманнинг сув ости кемасида Испаниядан Аргентинага қочишига ёрдам берганман, деган.

Кейинчалик одамлар Борманни Эквадорда, итальян монастирида, Бразилияда, Сан-Паулуда автобусда кўришган. Ўтган йили Борман Мату-Гросуда эмиш деган миш-миш тарқалди.

Хуллас, Борман ҳали ҳам тирик, озодликда юрибди. Бу ҳақда унинг Конгодаги «итоатли» миссионер ўғли Мартин Адольф Борман кўпгина гапларни айтиб бериши мумкин.

Гитлерчиларнинг концлагерларида «селекция» олиб бориб, юз минглабча кишиларни бўғиб ўлдирган «ўлим фариштаси», «Освенцимлик малъун» эсэсчи ҳарбий врач Йозеф Менгеле янги из қолдирганлардан бири бўлди.

Менгеле Баварияда 1951 йилгача фамилиясини яширмасдан эркинликда юрди.

Концлагерлардаги жиноятқорона ишларнинг қатнашчилари бўлган кўпгина ҳарбий врачлар суд тергови назоратида эди, лекин уларнинг озодликда юришгани маълум бўлиб қолди. Улардан бири Освенцимга химиявий препаратлар етказиб берган ва бу химиявий препаратлар ёрдамида 300 минг яҳудийлар ўлдирилган «Дегеш» фирмасининг компаньони Герхард Петердир. 1955 йили Ғарбий герман суди уни ҳар қандай жавобгарликдан озод қилиб юборди.

Менгеле ҳеч қандай қийинчиликсиз Аргентинага кўчиб кетди. У Буэнос-Айресда «Карл Менгеле ва унинг ўғиллари» фирмасининг вакили бўлиб олди.

Унинг изига тушишганда, Менгеле Аргентина полициясининг сусткашлигидан фойдаланиб, Парагвайга қочиб кетди. Шуни айтиш керакки, кўпгина эсэсчилар бу мамлакат ҳарбийлари орасидан ўзларига бошпана топганлар.

Ўша вақтда газеталарда Освенцим ўлим лагерининг маҳбусларидан бири Нора Эллиотнинг фожиали ўлими тўғрисида хабар берилди. Нора Эллиот Менгелени қидира-қидира, уни Бразилия чегарасида учратган. Афтидан ана ўша пайтда Менгеле уни тоғ этагида ўлдирган, унинг жасади жиноятчини учратган ерда топилган.

Бу, ҳокимиятнинг расмий хабарларида, бахтсиз ҳодиса, дейилган. Менгеле таъқиб этувчилардан аранг қочиб қутулган. Парагвай ҳокимияти жиноятчини қайтариб беришдан бош тортди. Ўшандан буён «Освенцимлик малъун»ни ҳеч ким учратмаган.

Давор ЧУЛИЧ,
югослав журналисти.
(АПН—ТАНЮГ).

● ● ● ●

АМЕРИКА ва Жанубий Вьетнам самолётлари Вьетнам Демократик Республикаси территориясини мунтазам равишда бомбардимон қилмоқда, ўққа тутмоқда. Мамлакатнинг бутун аҳолиси ватанни ҳимоя қилишга отланди. Кўплаб ҳаво қароқчилари Вьетнам тупроғида ер тишлади. Суратда: зенитчи пулемётчилар.

ЧТК — ТАСС фотоси.

ҚАРДОШ СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИГА АЪЗО БЎЛГАН МАМЛАКАТЛАР ҲАМКОРЛИГИ

СОФИЯ. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларда реклама билан шуғулланувчи ташкилотлар вакилларининг кенгаши Варна шаҳри яқинидаги «Дўстлик» курортида бўлиб ўтди. Ташқи савдо пропагандасини ва рекламасини янада кучайтиришга тааллуқли бир қанча масалалар муҳокама қилинди.

САНОАТНИНГ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА ҲИММАТИ

БУХАРЕСТ. Руминиядаги давлат ва коллектив қишлоқ хўжаликлари шу йил бошидан бери 6.000 трактор ва 1.100 ғалла комбайни олди. Ҳар куни Руминиядаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводларидан қишлоқ хўжалик техникасининг тобора янги-янги эшелонлари жўнатилмоқда. Ҳозирги вақтда 130 гектар ҳайдаладиган ерга битта трактор тўғри келади. Ваҳолонки 1959 йилда 270 гектар ерга битта трактор тўғри келар эди.

«ТЕКШИРИЛДИ, МИНА ЙЎҚ» ФИЛЬМИНИНГ ПРЕМЬЕРАСИ

БЕЛГРАД. Бу ерда касаба союзлари уйининг катта залида «Текширилди, мина йўқ» фильмининг премьераси тантанали вазиятда ўтди. Ҳамкорликда яратилган бу совет—югослав фильми совет ва югослав жангчиларининг 1944 йил октябрь ойида эндигина озод қилинган Белград шаҳрида фашист диверсиячиларига қарши биргалашиб олиб борган кураши тўғрисида ҳикоя қилади. Фильм икки киностудия —Довженко номли (Киев) ва «Ловченфильм» (Черногория) студиялари томонидан яратилди.

Премьерада Югославия жамоатчилигининг жуда кўп вакиллари ҳамда Украина Кинематография давлат комитетининг раиси С. П. Иванов бошчилигида Белградга келган совет кино ходимлари делегацияси ҳозир бўлди. Томошабинлар янги фильмни қизғин кутиб олдилар. (ТАСС).

Радио

1 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Комсомоллар ҳақидаги қўшиқлар, 9.30 — Соатқуловнинг ёшлик сюитаси, 9.45 — «Қувноқ ёшлик» (тож.), 10.10 — Жарковский. «Инсоният ҳақида қўшиқлар» (Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунига), 10.30 — Адабий-музикали композиция, 10.55 — Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети пленумининг очилиши, 12.30 — Концерт (мактаб ўқувчилари талабига мувофиқ), 13.40 — Эстрада куйлари (рус.), 16.15 — Ёшлар учун музикали соат (Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллигига), 18.30 — «Комсомолнинг беш ордени» (адабий-музикали эшиттириш), 19.30 — Концерт (Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллигига), 22.10 — Ўзбек куйлари, 22.40 — Адабий эшиттириш (рус.), 23.15 — Б. Брехт. «Артур Уи карьераси» спектакли (охири). Боши 22.00 да иккинчи программа орқали (Москвадан).

Телевидение

1 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

11.00 — **Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг республика комсомоли 40 йиллигига бағишланган юбилей пленумининг очилиши** (Санъат саройидан).

18.00 — **Телевизион янгиликлар.**

18.20 — **Ҳар доим бўлсин қуёш!** (Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунига).

19.10 — **Ака-ука Магришовлар** (телеочерк).

19.30 — Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети пленуми қатнашчиларига бағишланган байрам концерти (Санъат саройидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Қувноқ болалар,** 18.35 — **Тошкент янгиликлари,** 18.45 — **40 минутлик кураш** (ҳужжатли фильм), 18.55 — **Қуёш болалари** номли фильм-спектаклнинг 1-серияси.

Ўзбек тилида: 20.10 — **Тошкент янгиликлари,** 20.20 — **Фарзандлар** (бадиий фильм).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/VI да **Қонли сароб,** 2/VI да **Қотил.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 2/VI да **Нурхон.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Зайчик — «МИР», «ЁШ ГВАРДИЯ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Аляска тулкилари — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ИСКРА», «МОСКВА», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (2-залда тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА» (кундуз соат 5, кеч 6-45, 8-50 минут ва 10 да).

Кўринмас Пети — «СПУТНИК» (эрталаб соат 10 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10 да), «ЧАЙКА» (эрталаб 10 да).

Айбдор — «ДРУЖБА» (1-залда тоқ соатларда), «ЮЛДУЗ» (кундуз 5, кеч 7 ва 9 да).

Қўшиқ давом этади — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Жўра — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 да).

Сўл, ўнг ва марказ — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч соат 8-20 ва 10-10 минутда).

Қўйди-чиқди бўлмайди — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Шаҳар устидаги қуллар — «ВОСТОК» (кичик залда кундуз ва кечқурун).

Тандир ноғоралари — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 11-45 минут, кундуз 1 ярим ва 3-45 минутда).

Чевар Марья — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3 да).

Йўқолган фотография — «МОСКВА» (эрталаб 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 яримда бошланади)

Шикоят дафтарини беринг — КАФАНОВ номли, «САЛЮТ», «1 МАЙ».

Зайчик — «ХИВА», «ВАТАН».

Аляска тулкилари — ТЕЛЬМАН номли, НАВОИЙ номли.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ СИРТҚИ БЎЛИМГА ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ 5 июнгача давом эттиради.

Қабул комиссиясининг адреси: Тошкент шаҳар-31, Саперная кўчаси, 11-уй.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ

1965/66 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти болалар боғчалари учун тарбиячилар тайёрлайди.

Тўлиқсиз ўрта маълумотли, 8-9-синфни тамомлаган хотин-қизлар қабул қилинади.

Аризалар 1 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Билим юртига кирувчилар 1 августдан 20 августгача: ўзбек тилидан (диктант), ўзбек тили ва адабиётидан (оғзаки), математикадан (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Қабул қилинганлар ётоқ ва стипендия билан умумий тартибда таъминланади.

Адрес: Тошкент шаҳар, Орджоникидзе посёлкаси, Красновосточная кўчаси, 110-уй (1, 2, 16, 74-автобуснинг «Троицкий поворот» остановкаси).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543. № В. 126. Р. 08585.